

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΛΗ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 — ΤΗΛ. 27.689 | 1 ΜΑΪΟΥ 1961 | ΑΡΙΘ. 9

ΕΟΡΤΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ε'

ΣΤ'

ΤΟΥ ΠΑΝ. ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

ΤΟΥ ΜΑΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφε καὶ συλλειτουργε τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Θεόκλητε, Πρόεδρε τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὴν Ὑμετέραν σεβασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Τὴν ἐνδοξον τοῦ Κυρίου Ἀνάστασιν, τῇ θείᾳ Αὐτοῦ χάριτι, θεασάμενοι καὶ προσκονήσαντες καὶ αἰσίως πανηγυρίσαντες μετὰ τῶν σὸν ἡμῖν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν καὶ τοῦ ἐνταῦθα εὐσεβοῦς πληρώματος, βαθντέραν ἔτι ἐπ' αὐτῇ τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου ἠσθάνθημεν, καὶ ἐν τῇ χαρᾷ ταύτῃ ἔτι μᾶλλον παρεμωθήθημεν καὶ ἐστερεώθημεν, καὶ ἐξ ὧν προσεῖπον καὶ ἠῤῥξαντο ἡμῖν διὰ τῶν ἐπὶ τῇ κλητῇ καὶ ἁγίᾳ ἡμέρᾳ, κατὰ τὸ παλαιόθεν κρατήσαν ἱερὸν ἔθος, ἀδελφικῶν Γραμμάτων οἱ προσφιλεῖς καὶ περισπούδαστοι ἡμῖν ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ καὶ Προκαθήμενοι τῶν ἐπὶ μέρους Ἁγίων Ἐκκλησιῶν.

Ἄσμενοι τοίνυν καὶ μετ' εὐχαριστίας ἐγκαρδίον ἀποδιδόντες καὶ τῇ Ὑμετέρᾳ σεβασμίᾳ καὶ πεφιλημένῃ Μακαριότητι τὸν ἐόρτιον ἀδελφικὸν ἀσπασμόν, καὶ γηθοσύνως Αὐτῇ τὸ «Ἀληθῶς Ἀνέστη» ἀντιπροσφωνοῦντες, εὐχόμεθα ἐξ ὅλης ψυχῆς, ὅπως ὁ διὰ τοῦ φωτός καὶ τῆς χαρᾶς τῆς ἁγίας Αὐτοῦ ἀναστάσεως τὰ πάντα πληρώσας καὶ ἑσαεὶ πληρῶν Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς πληρώσῃ δι' αὐτῶν δαυιλῶς τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν τῆς Ὑμετέρας περιποθήτου Μακαριότητος καὶ κρατῶν καὶ ἐνισχύῃ Αὐτὴν ἐν τῇ περὶ τοῦ ποιμῆλον ἐνζήλω μερίμνῃ, πλούσια ἅμα ἐπιδαφιλεύων τὰ ἐλέη καὶ τὰς δωρεὰς Αὐτοῦ μετὰ πάσης ἐν πᾶσιν ἀγαθωσύνης καὶ τῇ κατ' Αὐτὴν Ἁγίᾳ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ εὐσεβεῖ Πληρώματι αὐτῆς.

Κατασπαζόμεθα Αὐτὴν καὶ αἰσθῆς ἐγκαρδίως ἐν τῷ Ἀναστάντι Κυρίῳ καὶ διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης ἀδελφικῆς καὶ ἐξειδικιαμένης τιμῆς.

Τῆς Ὑμετέρας περισπουδάστου ἡμῖν Μακαριότητος ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Ἀθηνῶν Ἰωάννης

Ἁγιον Πάσχα τοῦ 1961.

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ

Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας
καὶ Πάσης Ἀφρικῆς

ΘΕΟΚΛΗΤΩ

Τῷ Μακαριωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος

ἀσπασμόν ἐν Χριστῷ Ἀναστάντι.

Κλίνοντες γόνυ καὶ αἰσθῆς ἐνώπιον τοῦ Σταυρικοῦ Θανάτου τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ δοξάζοντες τὴν τριήμερον Αὐτοῦ ἔγερσιν, πρῶτον μὲν εὐχαριστοῦμεν τὸν Ἀντρωτὴν καὶ Θεὸν ἡμῶν, ὅτι κατηξίωσεν ἡμᾶς διελθεῖν καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐν ὑγείᾳ τὰς Ἁγίας ἡμέρας τῶν φοικτῶν Παθῶν καὶ τῆς κοσμοσωτηρίου Ἀναστάσεως, εἶτα δὲ χαίρομεν ἐπὶ τῇ παρεχομένῃ εὐκαιρίᾳ, ἵνα ἐπικοινωνήσωμεν πνευματικῶς μετὰ τῆς Ὑμετέρας Θεοφρουρήτου Μακαριότητος καὶ ἀνταλλάξωμεν μετ' Αὐτῆς ἀδελφικὸν Πασχάλιον ἀσπασμόν.

Ἀύπη πολλὴ συνέχει τὴν καρδίαν ἡμῶν, διότι καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ὁ ἄρχων τοῦ σκότους ἐπισκιάζει τὴν χαρὰν τῆς Ἀναστάσεως, ἐμβάλλον εἰς διανοίας τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς βουλεύματα πονηρὰ καὶ σκέψεις, ὀδηγούσας εἰς καταφρόνησιν τῶν ἀδυνατῶν καὶ ἀναστατώσεις λαῶν. Διὰ τοῦτο καὶ ὡς μόνην ἐλπίδα καὶ σωτηρίαν ἀτενίζομεν πρὸς τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους σταυρωθέντα καὶ ἐκ τοῦ Τάφου Ἀναστάντα Σωτῆρα Χριστόν, Ὁν ἱκετεύομεν ἵνα ὡς πολυεύσπλαγχος Θεὸς ἡμῶν ἐπίδη ἐπὶ τὴν ταπεινώσιν ἡμῶν καὶ κατευθῆναι τὸν λαὸν Αὐτοῦ, διὰ τοῦ ἀνεσπέροιο φωτός τῆς Θείας Αὐτοῦ ἀγαθότητος καὶ ἀγάπης, εἰς ὁδὸν εὐσέπειας καὶ ψυχικῆς ἀνατάσεως.

Μεγάλην ἔτι ἐλπίδα ἔχομεν ἐκ τῆς ἐνότητος τῆς ἁγίας ἡμῶν Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἥτις, διαφυλάττουσα τὴν Ἀποστολικὴν πίστιν καὶ διακρατοῦσα τὰς ἱεράς καὶ ἀρχαίας παραδόσεις, συνδέει τὰ μέλη αὐτῆς ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης καὶ ἀδιαλείπτως προσεύχεται ὑπὲρ τῆς τῶν «πάντων» ἐνώσεως.

Ταῦτα μετ' ἀγάπης πολλῆς ἐπιστέλλοντες τῇ Ὑμετέρᾳ Θεοφρουρήτῳ Μακαριότητι, εὐχόμεθα Αὐτῇ τε καὶ τῷ περὶ Αὐτὴν Συλλόγῳ τῶν Ἀρχιερέων καὶ παντὶ τῷ χριστευωνύμῳ πληρώματι τῆς κατ' Αὐτὴν Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας πᾶσαν παρὰ τοῦ

Σταυρωθέντος καὶ Ἀναστάντος Κυρίου ἡμῶν Θεοῦ
ἐδλογίαν πνευματικὴν καὶ χαρὰν, ἀσπασόμενοι δ'
Αὐτὴν φιλήματι ἁγίῳ, διατελοῦμεν,

† Ὁ Ἀλεξανδρείας Χριστοφόρος
ἐν Χῶ Ἀδελφός

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, Πάσχα 1961

Ζ'

ΤΟΥ ΜΑΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ

Μακαριώτατε, Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πά-
σης Ἑλλάδος ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ
περισπούδαστε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργεῖ τῆς ἡμῶν
Μετριότητος Κύριε Θεόκλητε, τὴν Ὑμετέραν Μακα-
ριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπασόμενοι, ὑπε-
ρήδιστα προσαγορεύομεν.

Τῆς Λαμπροφόρου τοῦ Κυρίου Ἀναστάσεως
ἐπιφωσκούσης, ἐνθὺς εὐφραϊνόμενοι ἐπὶ τῷ κατὰ τῆς
ἀμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου θριάμβῳ τοῦ Σωτῆρος
ἡμῶν, ἄσμενοι προαγόμενοι, διὰ τοῦ χαριστόνου
«ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ»

προσαγορεύομεν τὴν Ὑμετέραν Γερασμίαν Μακαριό-
τητα καὶ τὸν Πασχάλιον Αὐτῆ ἀπονέμομεν ἄγιον
ἀσπασμόν.

Τοῦ ἐκ τοῦ ζωηρότου Τάφου ὡς ἐκ παστάδος
φαινώως ἀνατείλαντος Σωτῆρος ἡμῶν καὶ τὴν ἐλπίδα
τῆς μακαρίας Ἀναστάσεως δωρησαμένου ὑπὲρ εἰρήνης
σύμπαντος κόσμου καὶ ἐδοταθείας τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ
Ἐκκλησιῶν δεόμενοι, συχαίρομεν ἐπὶ τῇ λαμπρᾷ
Ἑορτῇ τῶν ἑορτῶν καὶ Πανηγύρει τῶν πανηγύρεων
δλοφύχως τῇ Ὑμετέρᾳ Γερασμίᾳ Μακαριότητι,
ἐδόμενοι τὰ ἔτη Αὐτῆς ὑγιεινὰ καὶ εὐφρόσυνα δύ-
ναμιν δὲ ἀκατάβλητον ἐν τῇ χειραγωγίᾳ εἰς νομὰς
σωτηρίους τοῦ χριστοτεροῦς Αὐτῆς ποιμνίου εἰς δό-
ξαν τοῦ ἁγίου τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ὀνόματος.

Ἐπὶ τοῖς ἐνθέροις ταύταις προσήρῃσει παρακα-
λοῦντες τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα διαβιβάσαι τὸν
πασχάλιον ἡμῶν χαρετισμόν καὶ τοῖς ἀγαπητοῖς
ἀδελφοῖς τοῖς συγκροτοῦσι τὴν περὶ Αὐτὴν ἁγίαν καὶ
Ἱερὰν Σύνοδον, πόθῳ ἀδελρικῶ καὶ αἰθῆς Αὐτὴν περι-
πτυσσόμεθα ἐν Χριστῷ Ἀναστάντι, καὶ διατελοῦμεν

Τῆς Ὑμετέρας Γερασμίας Μακαριότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός

† Ὁ Ἀντιοχείας Θεοδόσιος

Ἐν Δαμασκῷ, Πάσχα 1961

Η'

ΤΟΥ ΜΑΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

ΒΕΝΕΔΙΚΤΟΣ

Ἐλέω Θεοῦ Πατριάρχης τῆς Ἁγίας Πόλεως
Ἱερουσαλήμ καὶ πάσης Παλαιστίνης.

Θ Ε Ο Κ Λ Η Τ Ο Σ

Τῷ Μακαριωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος,

ἀσπασμόν ἄγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐκ νεκρῶν Ἀνα-
στάντι.

Ἡ Ἀγιωτάτῃ Μήτηρ τῶν Ἐκκλησιῶν πανηγυρι-
κὴν περιβεβλημένην στολὴν καὶ λελαμπρυσμένην οὐρα-
νίῳ φωτί, τῷ τὰ σύμπαντα σήμερον καταγάσαντι,

σκικτᾷ καὶ ἀγάλλεται, προσκυνούσα τὸν ἐνδόξως
ἐκ νεκρῶν ἀναστάντα Ζωοδότην τοῦ παντός, ὃν πρὸ
διημέρου ὡς θνητὸν πενθοῦσα ἐν μνήματι κατέθετο.

Ὅρθρον δὲ βαθέος, ὡς αἱ Μυροφόροι καὶ Ἡμεῖς,
οἱ θεῖα συγκαταβάσει ἡξιωμένοι διακονεῖν, ἔνθα ἡ
σωτηρία τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων ἐτελεσιουργήθη,
τὸν Ζωήροτον Τάφον κυκλώσαντες μετὰ τῶν σπη-
γμένων ἐδλαβῶν προσκυνητῶν ἐν εὐφροσύνῃ ἤσαμεν
τὰ χαριστήρια τῷ Νικητῇ τοῦ θανάτου, τὴν θεῖαν
δὲ καὶ ἀναίμακτον θυσίαν προσερχόμενοι, ἐπ' αὐτοῦ
τοῦ Τάφου, ὅθεν ἀνέδον τροπαιοῦχος ὁ Σωτήρ, ἀγάπη
πολλῇ ἐμνήσθημεν καὶ τοῦ τιμίου ὀνόματος τῆς ὑμε-
τέρας Γερασμιωτάτης Μακαριότητος, πᾶσαν χάριν
αἰτησόμενοι Αὐτῇ παρὰ τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ.

Νῦν δ' ὅτι νοερώς Αὐτὴν περιπτυσσόμενοι ἐπὶ τοῖς
περὶ ἡμᾶς θαμασίους τοῦ Θεοῦ ἤκομεν, ἐν χεῖλεσι
φέροντες τὸ ἡδύμολπον καὶ οὐράνιον «ΧΡΙΣΤΟΣ
ΑΝΕΣΤΗ», τὰς αὐτὰς ἐπαναλαμβάνομεν ἀπὸ καρ-
δίας ἐσχάς, δεόμενοι τοῦ ἐκ Τάφου ἐξανατείλαντος
Ἁγίου τῆς Δικαιοσύνης ἀξιοῦν Αὐτὴν ἐπὶ μήκιστον
ὕψαινονσαν καὶ εὐφραϊνομένην ἑορτάζειν τὴν κλητὴν
καὶ ἁγίαν ταύτην ἡμέραν καὶ ἐπιρροωνύειν Αὐτὴν
ἐν τῇ διακυβερνήσει τῆς πεπιστευμένης Αὐτῇ Ἀγιο-
τάτης Ἐκκλησίας καὶ ἐν τῇ χειραγωγίᾳ ἐπὶ νομὰς
σωτηρίους τῆς Χριστοτεροῦς Αὐτῆς Ποίμνης.

Ἀξιοῦντες δ' ἀδελφικῶς τὴν ὑμετέραν Ἀγάπην
διαβιβάσαι τοῖς τὴν περὶ Αὐτὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν
Σύνοδον συγκροτοῦσι Σεβασμιωτάτοις καὶ ἀγαπητοῖς
ἐν Χριστῷ ἀδελφοῖς τὰς Πασχαλίους Ἡμῶν προσή-
σεις καὶ ἐπευχάς, ἀπονέμομεν Αὐτῇ καὶ αἰθῆς τὸν
ἐν Χριστῷ Ἀναστάντι ἀδελφικὸν ἀσπασμόν καὶ δια-
τελοῦμεν.

Τῆς Ὑμετέρας Γερασμίας Μακαριότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χῶ ἀδελφός καὶ δῶλος πρῶθυμος

† Ὁ Ἱεροσολύμων Βενέδικτος

Ἐν τῇ Ἁγίᾳ Πόλει Ἱερουσαλήμ Πάσχα 1961.

Θ'

ΤΟΥ ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΠΡΟΥ

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης
Ἑλλάδος, λίαν ἡμῖν ἀγαπητὲ καὶ περισπούδαστε
ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργεῖ Κύριε Θεόκλητε, τὴν Ὑμε-
τέραν Γερασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ
κατασπασόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Ὁ τῆς ζωῆς Ἀρχηγός καὶ Χορηγός, ὁ Σωτήρ ἡμῶν
καὶ Κύριος, πατήσας τὸν θάνατον καὶ σκυλεύσας τὸν
ἄδην, ἀνέστη ἐκ τοῦ τάφου νικητής. Πάντα ἐπὶ τῇ
Ἀναστάσει Αὐτοῦ πεπλήρωται φωτός, οὐρανός τε
καὶ γῆ καὶ τὰ καταχθόνια. Πάντα ἐπὶ τῇ Ἀναστάσει
Αὐτοῦ πεπλήρωται χαρᾶς.

Ἐμπλεοὶ καὶ ἡμεῖς ἐκ τῆς χαρᾶς τῆς Ἀναστά-
σεως καὶ κατηγλαϊσμένοι ἐκ τοῦ ἀνεσπέρου φωτός,
τοῦ νικηφόρου τούτου ἐμβλήματος καὶ διαδήματος
τοῦ ἐκ νεκρῶν Ἀναστάντος Ζωοδότου καὶ Ανθρωποῦ
πάσης τῆς κτίσεως, δόξαν μὲν καὶ αἶνον ἀναπέμπομεν
Αὐτῷ, ὅτι ἡξίωσεν ἡμᾶς καὶ σύμπασαν τὴν χριστιανι-
κὴν ἀνθρωπότητα πανηγυρίσαι καὶ αἰθῆς τὴν ἑορτὴν
τῶν ἑορτῶν, ἐγκαρδίως δὲ συχαίρομεν καὶ ἀδελφι-
κῶς χαίρειζομεν ἐπὶ τῇ κλητῇ ταύτῃ ἡμέρᾳ τὴν

Ο ΥΠΟ ΤΟΥ ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ Κ. ΘΕΟΚΛΗΤΟΥ ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΣ ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΝ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ ΚΥΡΟΝ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΝ

Κατὰ τὴν κηδεῖαν τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου κυροῦ Χρυσοστόμου, γενομένην τὴν 18ην Ἀπριλίου, ἐν Καλαμάτᾳ, ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Θεόκλητος, ἐξεφώνησε τὸν κατωτέρω ἐπικήδειον λόγον:

«Φωνὴ θρηνοῦντος ἠκούσθη περὶ σὲ καὶ φωνὴ ὀδονομένου ἐγένετο περὶ τὸν θάνατόν σου».

Σεβάσμιοι τῆς Ἐκκλησίας Ποιμένες,
Πενθηφοροῦσα τῆς Μεσσηνιαῖς Ἐκκλησία.

Μὲ κατώδυνον τὴν ψυχὴν καὶ τεθλιμμένην τὴν καρδίαν, συνήχθημεν εἰς τὸν Ἱερόν τοῦτον Ναόν τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Κυρίου, ἵνα προπέμψωμεν ἓνα μέγαν, ἐκλεκτόν, ἀκαταπόνητον καὶ ἐνθουσιώδη τῆς Ἐκκλησίας Ποιμενάρχην, τὸν Ποιμένα τῆς Μεσσηνιακῆς Ἐκκλησίας, τὸν πολὺκλαυστον καὶ ἀλησμόνητον Χρυσόστομον Δασκαλάκην. Προσφέροντες πρὸς τὸν ἀπελθόντα ἐκ μέσου ἡμῶν, ἀδελφόν, τὰς ἐξοδίους τιμὰς, ἀσπαζόμεθα αὐτὸν τὸν τελευταῖον ἀσπασμόν, καὶ λαμβάνομεν δι' ὑστάτην φορὰν τὴν εὐλογίαν του.

Δὲν ἐβαρύνθη ὑπὸ τῆς ζωῆς.
Δὲν ἐπιέσθη ὑπὸ τοῦ χρόνου.

Ἦτο πλήρης, ὁ ἀειμνηστος, πίστεως καὶ ἔργων καὶ ἡ θερμοεργὸς δρασίς του θὰ ἠδύνατο καὶ δύο ἔτι γενεὰς ἀνθρώπων νὰ ὀδηγήσῃ εἰς ὁδοὺς σωτηρίας.

Νόσος ὅμως βροτολογιῶς καὶ ὑπουλος, ἀφανῶς καὶ καταχθονίως ὑπέσκαπτε τὴν ὑγίαν του. Ἀλλ' ἡ ἔννοια τῶν εὐθηνῶν τὸν ἔκαμε νὰ ἀψηφῇ τοὺς κινδύνους καὶ τὰς συστάσεις καὶ ἔπεσεν οὕτω ὡς ἥρωας ἐπὶ τῶν ἐπάλλεω τῷ καθήκοντος.

Ἐπάλαψε κατὰ τοῦ θανάτου, καὶ κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀνίσου αὐτῆς πάλης, κλῆρος καὶ λαὸς ἀνέ-

Ἑμετέραν Γερασμίαν Μακαριότητα, ἐπαναλαμβάνοντες τὸ γλυκὺ φλογὸν καὶ λίαν χαριῶδες προσφώνημα «Χριστὸς Ἀνάστη!»

Τῶ ἱερῶ τούτῳ καὶ ἀγγελικῶ χαιρετισμῶ σνᾶπτομεν ὀλοκαρδίους εὐχὰς ὑπὲρ ὑγείας, ὄλβου καὶ κραταιώσεως τῆς Ἑμετέρας Πεπνυμένης Μακαριότητος καὶ ὑπὲρ εὐημερίας, εὐσταθείας καὶ ἀκμῆς τῆς πεπιστευμένης Αὐτῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας.

Παρακαλοῦντες δὲ τὴν Ἑμετέραν περισπούδαστον Μακαριότητα μεταδοῦναι τὰς πασχάλιους ἡμῶν προσήσεις καὶ εὐχὰς καὶ τοῖς σεβασμίοις Ἱεράρχαις καὶ

πεμπον θερμὰς τὰς δεήσεις αὐτῶν, ὑπὲρ τῆς ὑγείας καὶ σωτηρίας του.

Πλουσία τῷ παρεσχέθη ἡ ἱατρικὴ συνδρομὴ καὶ ἀντίληψις.

Ὁ θάνατος ὅμως ἐνίκησε, τὸ μοιραῖον δυστυχῶς ἐπῆλθε καὶ ἀποχωρίζόμεθα τοῦ τόσο προσφιλοῦς, ἀγαπητοῦ καὶ ἐκτιμωμένου ἀδελφοῦ.

Ἡ Ἐκκλησία στερεῖται ἐκλεκτοῦ Ποιμένος, καὶ ὁ λαὸς τῆς Μεσσηνιαῖς σπανίου πνευματικοῦ πατρὸς καὶ θρησκευτικοῦ ἡγέτου.

Δὲν θὰ τὸν ἴδῃ πλέον τὸ πείνιόν του, μεγαλοπρεπῆ καὶ εὐθυτενῆ, νὰ διδάσκη, νὰ δέεται ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ κόσμου καὶ τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν.

Δὲν θὰ τὸν ἴδῃ πλέον ὡς ἀετὸν νὰ διασχίζῃ τὴν ἐπαρχίαν του ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄκρου εἰς τὸ ἄλλο, νὰ περιέρχεται γῆν καὶ θάλασσαν, καὶ ὅλην τὴν Ἑλλάδα, καὶ νὰ μεριμνᾷ ἀόκνως εἰς τὸ ἰσοτερές ἄστν, διὰ τὴν ἐπιτυχίαν, ἐν Καλάμαις καὶ λοιπαῖς πόλεσι τῆς Μεσσηνιαῖς, τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἀναληφθέντος ἔργου προόδου, ἔργου κοινωνικῆς ἀντιλήψεως, ἔργου ἐκπολιτιστικοῦ.

Δεόμεθα θερμῶς τοῦ Κυρίου, ὅπως οἰκονομήσῃ τὴν ἀποστολὴν καταλλήλου διαδόχου, ὅστις θὰ μεριμνήσῃ, θὰ συνεχίσῃ καὶ θὰ ὀλοκληρώσῃ τὸ θεάρεστον ἐκεῖνου ἔργον, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ σταθιὸν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Μεσσηνιαῖς,

Ὁ ἀειμνηστος Μητροπολίτης Μεσσηνιαῖς Χρυσόστομος Δασκαλάκης, κατὰ κόσμον Ἰωάννης, ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τῷ 1905 ἐκ γονέων εὐσεβῶν. Ἀποπερατώσας τὰ ἐγκύκλια γράμματα ἐφοίτησε κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν Ριζάρειον Ἐκκλησιαστικὴν Σχολήν. Γενόμενος κλη-

ρικός, χειροτονηθεὶς ἐπὶ τοῦ Ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Κυροῦ Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, ἀπο-

ἀγαπητοῖς ἐν Χριστῷ ἀδελφοῖς, τοῖς συγκροτοῦσι τὴν περὶ Αὐτῆν ἁγίαν καὶ ἱερὰν Σύνοδον, περιπτυσσόμεθα Αὐτῆν καὶ αὐθὶς ἐν Χριστῷ Ἀναστάντι καὶ

διατελοῦμεν

Τῆς Ἑμετέρας Γερασμίας Μακαριότητος ὄλως πρόθυμος ἐν Χριστῷ ἀδελφός

† Ὁ Κύπριον Μακάριος

Ἐν τῇ Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῇ Κύπρου

Ἁγίων Πάσχα, 1961.

Ὁ ἀειμνηστος Μητροπολίτης Μεσσηνιαῖς
Χρυσόστομος Δασκαλάκης (†)

περάτωσε και τὰς Πανεπιστημιακὰς του σπουδὰς. Ἄμα τῇ εἰσόδῳ αὐτοῦ εἰς τὸν ἐφημεριακὸν κλῆρον ἐπέδειξε σπουδαίαν, δρᾶσιν, ὡς Ἡγούμενος τῆς Βασιλικῆς Μονῆς Πεντέλης ὡς προϊστάμενος τοῦ Νεκροταφείου Ἀθηνῶν καὶ ὡς ἐπόπτης ἐτέρων ἐδαγῶν ἰδρυμάτων.

Ὁ ἀειμνήστος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Κυρὸς Δαμασκηνὸς ἐκτιμήσας τὴν δρᾶσιν του, ἅμα τῇ ἀνόδῳ του εἰς τὸν Ἀρχιεπισκοπικὸν Θρόνον, διόρισε αὐτὸν Πρωτοσύγκελλον τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ὅπου κατεθῆναι τὰ τῆς διοικήσεως αὐτῆς, ἐπέδειξε σπουδαίαν δρᾶσιν, μεγάλας διοικητικὰς ἰκανότητας, ὁρμὴν ψυχῆς καὶ πνεύματος, δι' ἣν αἰτίαν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐκτιμήσασα τὰ προσόντα του, ἀνεβίβασεν αὐτὸν εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν θρόνον τοῦ Γυθείου ἐν ἔτει 1942.

Αἱ ἡμέραι τότε, κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀπαισίας μνήμης Κατοχῆς, ἦσαν δύσκολοι καὶ πλήρεις κινδύνων καὶ παγίδων. Ὁ πληθυσμὸς τῆς ἀκάμπτου Μάνης κατὰ τὸ διάστημα αὐτό, ὑπέφερε πολὺ ἐξ ἐλευθέρως τῶν πάντων.

Ὁ ἀειμνήστος ὁμως, τὴν ἐποχὴν αὐτὴν, ὡς Καλὸς Ποιμὴν, ἔσπευδε πανταχοῦ, ἵνα προλάβῃ τοὺς πάντας, ἵνα βοηθήσῃ τοὺς πάντας, ἵνα παρηγορήσῃ τοὺς πάντας. Συνεκακουχεῖτο μετὰ τῶν κακοχουμένων, ἐθλίβετο μετὰ τῶν ὀδυνωμένων καὶ δὲν ἐφείδετο τοῦ ἑαυτοῦ του διὰ τὰ ἐξασφάλισιν τὴν σωτηρίαν τοῦ ἐμπειστημένου αὐτῷ ποιμνίου.

Τὴν τοιαύτην πολυμερῆ δρᾶσιν του καὶ πάλιν ἐκτιμῶσα ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἀνεβίβασεν αὐτὸν εἰς τὸν ἀρχιερατικὸν θρόνον τῆς Μεσσηρίας. Ὁ λόγος θεθεὶς ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἐφώτισεν, ἐδίδαξε, κατήχησε, δὲν ἀφῆκε πόλιν, πόλιν, κόμην, χωρίον, οὐδὲ ἐσχατιὰν τῆς ἐπαρχίας του, ἀνευ τῆς παρουσίας του, διότι ἐπεθύμει τὰ διδοῦν πολλὰς τὰς εὐκαιρίας εἰς τὸ ποιμνίον του τὰ ἐρχεται εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ ποιμενάρχου του.

Ἀλλὰ καὶ τὴν πόλιν τῶν Καλαμῶν καὶ διαφόρους ἄλλας πόλεις καὶ τμήματα τῆς Μεσσηρίας τὰ ἐκόσμησε μετὰ διάφορα Ἐκκλησιαστικὰ Ἰδρύματα, Νοσοκομεῖα, Βρεφικὸν Σταθμὸν, μετὰ Νηπιτροφεία, Σανατόρια, μετὰ τὸν ἐν Καλάμιας Σταθμὸν Ἀ' Βοηθειῶν, μετὰ Ἀσυλὸν Ἀνιάτων, μετὰ Μουσεῖον καὶ Ἱστορικὴν Πινακοθήκην, μετὰ Ἐπαγγελματικὴν Σχολὴν, μετὰ Ἀνώτερον Ἐκκλησιαστικὸν Φροντιστήριον. Ἐπιλήψει μετὰ ὁ χρόνος ἐὰν θελήσῃ τὰ ἐκθέσω τὴν πολυμορφον δρᾶσιν τοῦ ἐκλιπόντος ποιμενάρχου. Τὰ ἔργα του διαλαλοῦν τὴν πολιτείαν του.

Καὶ ἐγὼ ἰδιαίτερος ὡς Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὁμολογῶ τὰ ὅσα προσέφερον ὡς ἐντεταλμένος Σύμβουλος τοῦ Ο.Δ.Ε.Π. εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ θέσεως, τὴν ὁποίαν ἐγὼ προσωπικῶς ἐνεπίστευθην εἰς αὐτόν. Προσθέτω δὲ ὅτι παρέσχε μετὰ ἄλλην συμβολὴν εἰς τὸν διαχωρισμὸν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας τὸ 1952 καὶ τὴν σύμβασιν ἐπ' αὐτοῦ μετὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ Πολιτείαν ἐπὶ ἀειμνήστου Προκατόχου μου Κυροῦ Σπυριδωνοῦ.

Ἀγαπητοί μοι, ὅστις θὰ ἐπισκέπτηται τὴν πόλιν τῶν Καλαμῶν θὰ ἀναφωνῇ καὶ θὰ λέγῃ διὰ τὸν Χρυσόστομον Δασκαλάκην ἡ μνήμη του τὰ εἶναι αἰωνία.

Θὰ ἦτο εὐχὴς ἔργον τὰ μὴ ἀνεκόπτετο προῶρος τὸ νῆμα τῆς ζωῆς του διὰ τὰ συνεχίσῃ τὴν θεάρεστον μνημειώδη καὶ ὑποδειγματικὴν πολιτείαν καὶ δρᾶσιν του.

Ἄλλ' εἶναι ἀνεξερεύνητοι αἱ βουλαὶ τοῦ Ὑψίστου. «Τίς οἶδε νοῦν Κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο;»

Πλὴν θρηνοῦμεν πάντες διὰ τὴν πρόωρον ἐξοδὸν του ἐκ τοῦ κόσμου τούτου.

Συνέβη καὶ εἰς αὐτόν ὅτι συμβαίνει μετὰ ὄλους τοὺς ἄνδρας τοὺς ἀφιερῶντας τὸν ἑαυτόν των εἰς τὰ ἰδεώδη τῆς Θρησκείας καὶ τῆς Πατρίδος, δηλαδὴ ἡ παραμέλησις τοῦ ἔχοντος ἀνάγκην ἑαυτοῦ των.

Ἠνάλωσε τὸν ἑαυτόν του εἰς τὰ εὐγενῆ ἰδανικὰ καὶ διὰ τοῦτο ἡ μνήμη του θὰ μείνῃ Αἰωνία.

Ἡμεῖς πάντες οἱ μέλλοντες τὰ δώσωμεν τὸν τελευταῖον ἀσπασμόν, εἰς τὸν τελευτήσαντα ἱεράρχην καὶ λάβωμεν τὴν εὐλογίαν του, ὡς ὁμολογήσωμεν, ὅτι «τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγωνίσται, τὸν δρόμον τετέλεκε, τὴν πίστιν τετήρηκε», διὰ τοῦτο ὁ Κύριος θὰ χαρίσῃ εἰς αὐτόν τὸν τῆς δόξης ἀμάραντον στέφανον.

Ἄς εἶναι καὶ πάλιν τρεῖς αἰωνία του ἡ μνήμη.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

Ὁ ἀοιδίμος Ἱεράρχης ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τῷ 1905, ἔνθα καὶ τὰ πρῶτα γράμματα ἐδιδάχθη. Ἐφοίτησεν ἀκολουθῶν εἰς τὴν Ριζάρειον Ἐκκλησιαστικὴν Σχολήν, ἐν συνεχείᾳ δὲ ἐνεγράφη εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐξ ἧς καὶ ἔτυχεν διπλώματος.

Ἀσπασθεὶς τὸν Μοναχικὸν βίον, ἐχειροτονήθη ἐν ἔτει 1931 εἰς Διάκονον, ὑπηρετήσας ὡς Ἱεροκήρυξ ἐν Μυτιλήνῃ, ὁπθὲν ἐπανελθὼν εἰς Ἀθήνας ἐχειροτονήθη εἰς Πρεσβύτερον. τοποθετηθεὶς ὡς Προϊστάμενος καὶ Ἱεροκήρυξ παρὰ τῷ Ἱ. Ναῶ Ἁγίου Νικολάου Χαλαυδρίου. Αἱ μεγάλας διοικητικαὶ ἀρεταὶ τοῦ ἀειμνήστου Ἱεράρχου, ἐκτιμηθεῖσαι δεόντως ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ἔφερον τοῦτον μετ' οὐ πολὺ εἰς τὴν Ἡγουμενίαν τῆς Ἱ. Μονῆς Πεντέλης, εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς ἐσωτερικῆς ζωῆς καὶ εἰς τὴν ἐξυγιάνωσιν τῶν οἰκονομικῶν τῆς ὁποίας ὁ ἀοιδίμος μεγάλως συνέβαλεν. Ἀκολουθῶνς ὑπῆρξε ὡς Ἐκκλησιαστικὸς Διευθυντὴς τῶν Δημοσυντηρητῶν Ἰδρυμάτων καὶ Νεκροταφείων τῆς Πρωτευούσης, παρασχὼν καὶ ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτῆς πολυτίμους ὑπηρεσίας εἰς τὴν Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν. Μετὰ δὲ τὴν εἰς τὸν Ἀρχιεπισκοπικὸν Θρόνον ἀποκατάστασιν τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κυροῦ Δαμασκηνοῦ, ἐτοποθετήθη ἐν ἔτει 1941 ὡς Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ὑπηρετήσας ἐν τῇ θέσει αὐτῇ μέχρι τοῦ ἔτους 1942, ὅτε ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, εἰς ἐπιβρόμβειον τῶν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ὑπηρεσιῶν του καὶ ἀναγνωρίζουσα τὰς πολλαπλὰς ἀρετάς, δι' ὧν ἐκοσμεῖτο ὁ ἀποθανὼν Ἱεράρχης, ἐξέλεξε τοῦτον Μητροπολίτην Γυθείου καὶ Οἰτύλου. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτῇ ὁ ἀειμνήστος διηκόνησε τὴν Ἐκκλησίαν πολυσχιδῶς, ἐργαζόμενος ἀκόπως καὶ δημιουργικῶς μέχρι τοῦ ἔτους 1945, ὅτε ἡ Ἱ. Σύνοδος κατέστησε τοῦτον εἰς τὴν Ἱ. Μητρόπολιν Μεσσηρίας. Ἐν τῇ διαποικίανσει τῆς Ἱεράς ταύτης Μητροπόλεως ἠνάλωσεν ἐαυτὸν ὁ μεταστάς Ἱεράρχης μέχρι τῆς ἡμέρας τοῦ θανάτου αὐτοῦ. Τὸ ἔργον αὐτοῦ, ἀναγόμενον εἰς ὄλους τοὺς τομεῖς τῆς θρησκευτικῆς, κοινωνικῆς καὶ ἐθνικῆς δράσεως ὑπῆρξεν τεράστιον. Τὸ Γεν. Φιλόπτωον Ταμεῖον, ἡ Οἰκονομικὴ Σχολὴ Κορώνης, τὸ Ὄρφανοτροφεῖον Θηλέων Καλαμάτας, τὸ Σανατόριον «Προφήτης Ἡλίας», τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Ψυχιατρεῖον, τὸ Ἀσυλὸν Ἀνιάτων ἀποτελοῦν δλίγα ἐκ τῶν ἐπιτευγμάτων τῆς ἀκαταπονήτου δραστηριότητος καὶ τῆς φιλανθρωπῶν διαθέσεως τοῦ ἐκλιπόντος Ἱεράρχου.

Ὁ θάνατος αὐτοῦ, προελθὼν ἐκ καρδιακῆς προσβολῆς,

Η ΗΘΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΩΝ ΜΕΙΖΟΝΩΝ ΠΡΟΦΗΤΩΝ

Ἡ ἠθικὴ διδασκαλία τοῦ χριστιανισμοῦ, ὡς αὕτη ἀνεπτύχθη καὶ διεμορφώθη διὰ τοῦ κηρύγματος τοῦ Θεανθρώπου Σωτῆρος Χριστοῦ, ἔχει ἀναμφιβόλως βαθεῖας τὰς ῥίζας αὐτῆς ἐν τοῖς βιβλίοις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἅτινα ὁ Κύριος ἐκάλεσε γενικῶς νόμον. «Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον καὶ τοὺς προφῆτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι» (Ματθ. κεφ. ε', στίχος 17.) Διδάξας τὸν τρόπον τῆς σωτηρίας πάσης ἁμαρτωλῆς ψυχῆς, περιέλαβε ὑψίστης σημασίας ἠθικὰς διατάξεις, τὰς ὁποίας συνεσχέτισεν πρὸς τὰς ἄκρι τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ ἐπικρατούσας περὶ ἠθικῆς γενικῶς ἰδέας τῆς Ἰσραηλιτικῆς θρησκείας. Ἀφ' οὗ ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ νὰ γίνῃ ὁ περιούσιος λαὸς αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν σπλάγγνων τούτου θὰ προήρχετο ἡ ἀνθρωπίνῃ φύσιν τοῦ Θεανθρώπου, ἐπόμενον ἦτο νὰ στηριχθῇ ὁ Κύριος ἐπὶ τῆς διδασκαλίας τῆς Π.Δ. προκειμένου νὰ δείξῃ τὴν διαφορὰν, ἣτις ἐπήρχετο εἰς τὴν περὶ ἀγαθοῦ γενικῶς διδασκαλίαν καὶ τὴν θρησκείαν τοῦ ἀνθρώπου διὰ τῆς συμπληρώσεως τῆς Θείας αὐτοῦ ἀποκαλύψεως.

Κατὰ ταῦτα βᾶσις, ἐφ' ἧς ἐδράζεται ἡ περὶ ἀγαθοῦ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀφετηρία, ἀφ' ἧς ἄρχεται ἡ καινὴ ἐν τῷ Χριστῷ διδαχὴ, εἶναι ἡ ἐν τῇ Π.Δ. περιεχομένη πρώτη ἀποκάλυψιν τοῦ Θεοῦ. Ἐξ ὅλης δὲ τῆς διδασκαλίας ταύτης διακρίνεται ἡ ἐν τοῖς προφητικοῖς βιβλίοις διαλαμβανομένη καὶ δὴ ἐν τοῖς τῶν Μειζόνων Προφητῶν, ἐν οἷς εὐρυτέρα ἀναπτύσσεται διδασκαλία καὶ σαφester ἐκτίθεν-

τὸ πρῶτον ἐκδηλωθείσης, ὅτε ὁ ἀείμνηστος προΐστατο τῆς λιτανεύσεως τῆς Ἱ. Εἰκόνας τῆς Παναγίας τῆς «Ἐλεηστρίας» Κορώνης, γνωσθεὶς ταχέως εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Μεσσηνίας καὶ εἰς ὁλόκληρον τὴν Ἑλλάδα κατέθλιψε τοὺς πάντας. Ἡ σοφὸς αὐτοῦ ταριχθεῖσα μετεφέρθη ἐκ Κορώνης εἰς Καλαμάταν καὶ ἐναπετέθη εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν πρὸς προσκύνησιν. Ἡ κηδεῖα τοῦ μεταστάντος Ἱεράρχου ἐγένετο ἐν Καλαμάτᾳ τὴν 18ην Ἀπριλίου ἐν μέσῳ πρωτοφανῶν ἐκδηλώσεων θλίψεως τοῦ ἀποφανισθέντος πληρώματος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Μεσσηνίας. Τῆς Νεκρωσίμου Ἀκολουθίας προέστη ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεόκλητος, συμπαραστατούμενος ὑπὸ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. Ἰακώβου, Ἡλείας κ. Γερμανοῦ, Δημητριάδος κ. Δαμασκηνοῦ, Δρόμας κ. Φιλίππου, Μονεμβασιάς καὶ Σπάρτης κ. Κυπριανοῦ, Εἰάνθης κ. Ἀντωνίου, Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας κ. Στεφάνου, Γρεβενῶν κ. Χρυσοστόμου καὶ Ἱερισσοῦ καὶ Ἁγίου Ὁρους κ. Παύλου. Παρέστησαν ὡσαύτως οἱ Σεβ. Μητροπολιταὶ Μαντινείας Κυνουρίας κ. Γερμανός, Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφανείων κ. Κύριλλος, Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας κ. Γεώργιος, Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος, Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανός, Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Εὐστάθιος, Ἐλασσῶνος κ. Ἰάκωβος, Ἐλευθερουπόλεως κ. Ἀμβρόσιος, ὁ Θεοφ. Ἐπισκοπὸς Θαυμακῶν κ. Χρυσόστομος, ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλῆς κ. Ἀγγ. Καμβύσης, αἱ Τοπικαὶ Ἀρχαὶ καὶ μυριάδες λαοῦ. Ἐπικηδεῖους λόγους ἐξεφώνησαν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεόκλητος, ὁ Δήμαρχος Καλαμάτας ὡς Πρόεδρος τῆς Ἐνώσεως Δήμων καὶ Κοινοτήτων Μεσσηνίας καὶ ὁ Πρωτοπρεσβύτερος κ. Κων/νος Καίσαρης ἐκ μέρους τοῦ Ἱ. Κλήρου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Μεσσηνίας. Ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου κατετίθησαν δεκάδες στέφανοι, πολυάριθμα δὲ ψηφίσματα ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὸν τύπον τῆς Καλαμάτας.

Κύριος κατατάξαι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν σκηναῖς δικαίων.

ταὶ αἰ περὶ ἀγαθοῦ ἰδέαι τῆς Ἰσραηλιτικῆς θρησκείας, λόγῳ κυρίως τῆς κατὰ τοὺς χρόνους τῶν προφητῶν ἐμφανίσεως ὠρισμένων κοινωνικῶν περιστατικῶν, ἢ ἄλλων ἠθικῶν αἰτίων, ὡς εἶναι λόγου χάριν ἡ ἀποστασία τοῦ λαοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡ κοινωνικὴ ἀδικία, ἡ ἐκλυσίς τῶν ἠθῶν καὶ ἡ μετὰ ἄλλοφύλων μεταστροφή τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Οἱ σοβαροὶ λόγοι οὗτοι ὠθοῦσι τοὺς προφῆτας νὰ ἐκθέσωσι τὴν ἠθικὴν αὐτῶν διδασκαλίαν καὶ μετὰ ζωηρῶν χρωμάτων νὰ περιγράψωσιν ὅσα τῇ ἐμπνεύσει τοῦ Ἁγίου Πνεύματος προεφῆτευσαν.

Τούτων οὕτως ἐχόντων διαβλέπομεν ἐν τοῖς προφητικοῖς λόγοις ἰδιαίτερον κώδικα περὶ ἠθικῆς, ἐξηγητημένον ἐνοεῖται ἀπὸ τῆς προγενεστέρης διδασκαλίας, τῆς ἐκτιθεμένης ἐν τῇ Πεντατεύχῳ καὶ τοῖς λοιποῖς πρὸ αὐτῶν προφητικοῖς βιβλίοις.

Ἐφ' ἐξῆς ἐκθέτομεν τὰς περὶ ἠθικῆς διδασκαλίας τῶν Μειζόνων Προφητῶν ἰδέας, εἰς τὰς ὁποίας, ὅσα προεισαγωγικῶς ἀνέφερον, ἀναπτύσσονται ἐν πλάτει.

1. Σχέσις τῆς ἠθικῆς πρὸς τὴν θρησκείαν.

Γενικὸν συμπέρασμα τῆς ὅλης μελέτης περὶ ἠθικῆς διδασκαλίας τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἶναι ἡ ἐξάρτησις τῆς ἠθικῆς ἐκ τῆς θρησκείας. Οὐδαμῶς διαχωρίζονται αὗται ἀπ' ἀλλήλων. Τοῦτο λεκτέον καὶ περὶ τῆς εἰς τὰ προφητικὰ βιβλία ἐκτιθεμένης ἠθικῆς διδασκαλίας. Οἱ μεγάλοι Προφῆται θεωροῦσι τὸν ἄνθρωπον ὡς τέκνον τοῦ Θεοῦ. Θεοκεντρικὴ εἶναι ἡ περὶ σωτηρίας ὁμιλία αὐτῶν. Ὁ θρησκευτικὸς χαρακτήρ τῶν κηρυγμάτων αὐτῶν, διαποτίζει τὰς περὶ ἠθικῆς αὐτῶν ἰδέας. Ἀρχονται δὲ καὶ καταλήγουν μετὰ τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ, ὅπερ ἀποκαλύπτει αὐτοῖς διὰ τοῦ προφητικοῦ λόγου τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων. Τὰ πάντα ἐν αὐτοῖς ἐξετάζονται ὑπὸ τὸ πρίσμα τοῦτο, τί εὐαρεστεῖ τὸν Θεὸν καὶ τί ἀπαρέσκει εἰς Αὐτόν, διὸ καὶ κάθε θρησκευτικὸς λόγος περιέχει θρησκευτικὸν πυρῆνα. Τοῦτο διαπιστοῦται μετὰ ἀλλεπάλληλα προστάγματα τοῦ **πῆπ'** (Γιεχωβ)ά, τὰ ὁποῖα, μετὰ τὸν προφητικὸν τόνον τῆς ἐντολῆς καὶ τῆς προκλήσεως τοῦ «φόβου τοῦ Κυρίου» καθίστανται νοητὰ εἰς ἓνα λαόν, μὴ ἔχοντα εἰσέτι ἀνεπτυγμένην πλήρως τὴν περὶ ἀγαθοῦ διδασκαλίαν. Οἱ προφῆται ὅτε μὲν εἶναι ἐξαγγελεῖς τῶν βουλῶν τοῦ ὑψίστου καὶ κήρυκες τῆς θρησκείας, ὅτε δὲ μεγάλοι ἠθικοὶ διδάσκαλοι καὶ φρουροὶ τοῦ ἠθικοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ. Ὡς ἐκ τούτου εἶναι δύσκολον νὰ διαχωρίσῃ τις εἰς προφητικὸς λόγους τὰ θρησκευτικῶς περιεχομένου κηρύγματα ἐκ τῶν περὶ ἠθικῆς τοιοῦτων. Τὴν ἠθικὴν οἱ προφῆται θεωροῦσιν ὡς ἐφαρμογὴν τῶν θείων ἐντολῶν καὶ ὡς ἐπακόλουθον τῆς πρὸς τὸν Θεὸν πίστεως καὶ λατρείας. Προϋπόθεσις κατὰ τοὺς προφῆτας τῆς ἀπολαύσεως τῶν πνευματικῶν ἐν οὐρανοῖς ἀγαθῶν τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ ἠθικὴ ἐργασία ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, αἱ ἀγαθαὶ πράξεις αἱ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζόμεναι. Ἄνευ αὐτῶν ἀδυνατεῖ ὁ ἄνθρωπος, κατὰ τοὺς προφῆτας, νὰ προσεγγίσῃ τὸν Θεόν. Τὸ μεγαλεῖον

τοῦ θεοσεβοῦς ἀνθρώπου ἐγκρατεῖται καὶ ἐν τῇ ἠθικῇ ἐννοίᾳ, διότι πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ χαρακτηρίζεται εἰς ἄνθρωπος θεοσεβῆς κατὰ πάντα, αὐστηρὸς τηρητῆς τῶν διατάξεων τῆς λατρείας, θρησκευτικὸς ἐν γένει, ὅταν δὲν ἀκολουθεῖ ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ τὰς ἠθικὰς ἐντολὰς τῆς θρησκείας, Ἐπομένως ἡ ἠθικὴ ἐκ τῆς θρησκείας καὶ ἡ θρησκεία διὰ τῆς ἠθικῆς ζωντανεῖται τὸ περιεχόμενον τῆς καὶ συνάπτει τὴν οἴαν ἀρμόζει σχέσιν μεταξὺ ἀνθρώπου καὶ Θεοῦ. Τὰ περὶ διαχωρισμῶν τῆς ἠθικῆς ἐκ τῆς θρησκείας τῶν νεωτέρων ἠθικολόγων ἀποφθέγματα εἶναι ξένα πρὸς τὸ γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα τῆς Βίβλου.

2. Ἀρχαὶ τῆς ἠθικῆς διδασκαλίας.

Ἐν πρώτοις ἡ βουλή τοῦ Θεοῦ, τὴν ὅποιαν ἐξαγγέλλουσιν οἱ προφῆται παρίσταται ὡς ἀγαθόν, κακὸν δὲ εἶναι πᾶν ὅτι ἀντιστρατεύεται πρὸς τὸ σχέδιον τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου. «Μάθετε καλὸν ποιεῖν» (Ἦσ. 1,17). «Δεῦτε καὶ ἀναβῶμεν εἰς τὸ ὄρος Κυρίου καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ Ἰακώβ, καὶ ἀναγγελεῖ ἡμῖν τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, καὶ πορευσόμεθα ἐν αὐτῇ· ἐκ γὰρ Σιών ἐξελεύσεται νόμος καὶ λόγος Κυρίου ἐξ Ἱερουσαλήμ» (Ἦσ. 2,3). «Ὅσαι οἱ λέγοντες τὸ πονηρὸν καλὸν καὶ τὸ καλὸν πονηρὸν, οἱ τιθέντες τὸ σκότος φῶς καὶ τὸ φῶς σκότος, οἱ τιθέντες τὸ πικρὸν γλυκὺ καὶ τὸ γλυκὺ πικρὸν». (Ἦσ. 5,20). (Ἰερ. 10,14).

«Τάδε λέγει Κύριος· στῆτε ἐπὶ ταῖς ὁδοῖς καὶ ἴδετε καὶ ἐρωτήσατε τρίβους Κυρίου αἰωνίους καὶ ἴδετε ποία ἐστὶν ἡ ὁδὸς ἡ ἀγαθὴ καὶ βαδίσετε ἐν αὐτῇ καὶ εὐρήσατε ἀγνισμὸν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν· καὶ εἶπαν οὐ πικρὸς ὄντα». (Ἰερ. 6, 16).

Τὸ κακὸν πολλάκις παρίσταται ἐν τοῖς προφήταις ὡς πονηρὸν, ἀφ' οὗ ὁ ἄνθρωπος διὰ τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος παρέβη τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ ἀνθρωπίνῃ φύσει ῥέπει διαρκῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ καὶ μηχανεῖται τρόπους ἐκτελέσεως τοῦ κακοῦ, διὸ οἱ προφῆται δὲν παραλείπουν νὰ στραφῶσι καὶ ἐπ' αὐτοῦ· «οὗτοι τοῖς γράφουσι πονηρίαν γράφοντες γὰρ πονηρίαν γράφουσιν». (Ἦσ. 10,1. Ἰερ. 12,19).

«Σοφοὶ εἰσὶ τοῦ κακοποιῆσαι, τὸ δὲ καλῶς ποιῆσαι οὐκ ἐπέγνωσαν». (Ἰερ. 4,22).

«Ἐως πότε πενήθει ἡ γῆ καὶ πᾶς ὁ χόρτος τοῦ ἀγροῦ ξηρανθήσεται ἀπὸ κακίας τῶν κατοικούντων ἐν αὐτῇ; ἠφανίσθησαν κτήνη καὶ πετεινά, ὅτι εἶπαν· οὐκ ὄφεται ὁ Θεὸς ὁδοῦς ἡμῶν». (Ἰερ. 12,4).

Ἡ κακία ὡς πονηρία μολύνουσα τὴν συνείδησιν κυριεῖται τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν ἀπομακρύνει ἐκ τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἰδέαν τοῦ ἀγαθοῦ, ἥτις ὄθει τὸν ἄνθρωπον εἰς καλὰς πρὸς τὸν πλησίον πράξεις. Κατὰ τὴν ἔννοιαν ταύτην ἡ κακία παρίσταται ἐν τοῖς προφήταις ὡς ἁμαρτία, ἐκ τῆς ὁποίας ἀπαλλάσσεται ὁ ἄνθρωπος διὰ τῆς μετανοίας· «ἀλλὰ τὰ ἁμαρτήματα ὑμῶν διίστώσιν ἀναμέσον ὑμῶν καὶ ἀναμέσον τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀφ' ὑμῶν τοῦ μὴ ἐλεῆσαι». (Ἦσ. 5,92).

Γενικῶς περὶ ἁμαρτίας ἐν τοῖς προφητικοῖς βιβλίοις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, λεκτέον ὅτι πᾶσα ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀποστασία καὶ διάπραξις ἔργου ἀντιτιθεμένου πρὸς τὸν Νόμον Αὐτοῦ θεωρεῖται ἁμαρτία. Εἰς τοὺς προφῆτας ἡ περὶ ἁμαρτίας ἀντίληψις γίνεται σαφεστέρα μετ' ἠθικὸν περιεχόμενον. Διακρινόμεν τὴν ἁμαρτίαν κυρίως ὡς ἀνταρσίαν **פֶּשָׁה** (peshah)¹ ἐνῶ ἐν τοῖς προηγουμένοις βιβλίοις τῆς Π.Δ. χαρακτηρίζεται ὡς παρεκτροπὴ (avon) καὶ ἀποτυχία εἰς τὸν σκοπὸν (chathath)². «καὶ ἀνομίαι ὑμῶν ἐξέκλιναν ταῦτα, καὶ αἱ ἁμαρτίαι ὑμῶν ἀπέστησαν τὰ ἀγαθὰ ἀφ' ὑμῶν». (Ἰερ. 5,2, Ἦσ. 50,1). Ὁ ἁμαρτωλὸς παρίσταται ὡς μικρὸς καὶ ἄφρων, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν ἀγαθὸν καὶ ἐνάρετον, ὅστις παρίσταται ὡς συνετός, σοφός, καὶ σώφρων· «ὁ γὰρ μωρὸς μωρὰ λαλήσει καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ μάταια νοήσει...» (Ἦσ. 32,6). Ἡ ἁμαρτία εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀφροσύνης· «ἀλλ' ἢ ἕκαστος ἐν τῇ ἐαυτοῦ ἁμαρτίᾳ ἀποθανεῖται, καὶ τοῦ φαγόντος τὸν ὄμφακα αἰμωδιάσουσιν οἱ ὀδόντες αὐτοῦ». (Ἦσ. 38,30). «Ἡ ψυχὴ ἡ ἁμαρτάνουσα, αὕτη ἀποθανεῖται». (Ἰεζεκ. 18,4)

Ἐκ τῶν χωρίων τούτων διαφαίνεται ὅτι ἕκαστος ἄνθρωπος εἶναι ὑπεύθυνος τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ. Ἡ κλίσις τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν ἁμαρτίαν παρίσταται ὡς δύναμις εἰς τοὺς προφῆτας, ἐναντίον τῆς ὁποίας ὀφείλει ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀνθίσταται. Ἡ ἀρετὴ, ὡς εἵπομεν, παρίσταται καὶ ὡς σοφία, τοῦτο δὲ εἶναι χαρακτηριστικὸν διδάγμα τῶν προφητῶν, ἐξ οὗ καταφαίνεται ὅτι ἡ «σοφία» δὲν εἶναι μόνον τῶν διδασκτικῶν βιβλίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης (Παροιμία, Σοφία Σειράχ, Ἐκκλησιαστής, Σοφία Σολομώντος καὶ Ἰώβ).

«Καὶ ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν καὶ τὴν σύρειν τῶν συνεστῶν κρύψω». (Ἦσ. 29,14).

«Ἠσχύνθησαν σοφοὶ καὶ ἐπτοήθησαν καὶ ἐάλωσαν», ὅτι τὸν λόγον Κυρίου ἀπεδοκίμασαν· σοφία τίς ἐστὶν ἐν αὐτοῖς». (Ἰερ. 8,9).

«Σοφία καὶ ἐπιστήμη καὶ εὐσέβεια πρὸς τὸν Κύριον· οὗτοι εἰσι θησαυροὶ δικαιοσύνης» (Ἦσ. 33,6).

«Λιδοὺς σοφίαν τοῖς σοφοῖς καὶ φρόνησιν τοῖς εἰδόσι σύνεσιν». (Λαμὴλ. 2,21).

«Καὶ οἱ συνιέντες ἐκλάμψουσιν ὡς ἡ λαμπρότης τοῦ στερεώματος καὶ ἀπὸ τῶν δικαίων τῶν πολλῶν ὡς οἱ ἀστέρες εἰς τοὺς αἰῶνας καὶ ἔτι» (Λαμ. 12,3).

Ἀντιδιαστέλλεται ἡ ἀγαθὴ σοφία, δῆλα δὴ, ἡ ἀρετὴ πρὸς τὴν πονηρὰν σοφίαν, περὶ τῆς ὁποίας ὠμιλήσαμεν ἀνωτέρω· «διότι οἱ ἠγούμενοι τοῦ λαοῦ μου ἐμὲ οὐκ ἤδεισαν, νιοὶ ἄφρονες εἰσι τοῦ κακοποιῆσαι, τὸ δὲ καλῶς ποιῆσαι οὐκ ἐπέγνωσαν». (Ἰερ. 4,22).

Ὁ κακός, πονηρὸς καὶ ἁμαρτωλὸς ἄνθρωπος εἶναι πρκαβάτης τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ καὶ ὑφίσταται τὴν δικαίαν τιμωρίαν αὐτοῦ· «Ἰδοὺ σεισμός παρὰ Κυρίου

1. Ἡ λέξις **פֶּשָׁה** (peshah) δηλοῖ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ

λαοῦ κατὰ τοῦ βασιλέως του (Γ'. Βασ. 12,19), ἀλλὰ κυρίως ἐνταῦθα χρησιμοποιεῖται πρὸς δῆλωσιν ἀνταρσίας κατὰ τοῦ Θεοῦ. (Ἦσ. 1,2.43,27. Ἰερ. 2,8. Ἰεζεκ. 2,3).

2. Σ. Λώλη. Ἱστορικὴ Εἰσαγωγή εἰς τὸ πρόβλημα τῆς ἁμαρτίας, Ἀθήναι 1954, σελ. 21.

καὶ ἡ ὀργὴ ἐκπορεύεται εἰς συσσεισμόν, συστρεφόμενη ἐπὶ τοὺς ἀσεβεῖς ἤξει». (Ἱερ. 23,19. Ἦσ. 25,2).

Ἡ ὅλη ἀρετὴ ἄλλοτε παρίσταται ὡς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς βιβλίοις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ὡς δικαιοσύνη. Παρουσιάζεται ὑπὸ δύο ἐννοίας, ἐν στενοτέρᾳ καὶ εὐρυτέρᾳ. Καὶ ὑπὸ μὲν τὴν στενοτέραν νοεῖται ἢ πρὸς τὸν πλησίον δικαιοσύνη, ὑπὸ δὲ τὴν εὐρυτέραν ἢ καθόλου ἀρετὴ· «ἐν δὲ τῷ ἀποστρέψαι δικαίον ἐκ τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ καὶ ποιῆσαι ἀδικίαν κατὰ πάσας τὰς ἀνομίας, ἃς ἐποίησεν ὁ ἄνομος, πῶσαι αἱ δικαιοσύναι αὐτοῦ, ἃς ἐποίησεν, οὐ μὴ μνησθῶσιν ἐν τῷ παραπτώματι αὐτοῦ, ᾧ παρέπεσι, καὶ ἐν ταῖς ἀμαρτίαις αὐτοῦ, αἷς ἤμαρτεν, ἐν αὐταῖς ἀποθανεῖται» (Ἱεζεκ. 18,24).

«Ὁ δὲ ἄνθρωπος ὅς ἐσται δίκαιος, ὁ ποιῶν κρίμα καὶ δικαιοσύνην, ἐπὶ τῶν ὀρέων οὐ φάγεται, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ οὐ μὴ ἐπάσῃ πρὸς τὰ ἐνθυμήματα οἴκου Ἰσραὴλ, καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ οὐ μὴ μίση καὶ πρὸς γυναῖκα ἐν ἀφῆδρῳ οὐδαν οὐ προσεγγιεῖ, καὶ ἄνθρωπον οὐ μὴ καταδυναστεύσῃ, ἐνεχυρασμὸν ὀφείλοντος ἀποδώσει, καὶ ἀρπαγα οὐχ ἀρπάται. τὸν ἄρτον αὐτοῦ τῷ πεινῶντι δώσει, καὶ γυμνὸν περιβαλεῖ...» (Ἱεζ. 18,5-8).

«Ἀδικίαν καὶ ταιλαιπωρίαν¹ ἀφέλεσθε, κρίμα καὶ δικαιοσύνην ποιήσατε» (Ἱεζεκ. 45,9).

Κατὰ τοὺς προφήτας βάσις πάσης πρὸς τὸν πλησίον σχέσεως καὶ εὐρυθμίας τῆς κοινωνίας εἶναι ἡ δικαιοσύνη. Ἡ δικαιοσύνη κρίνεται ὑπ' αὐτῶν ὡς θεῖον δῶρον, ὡς ἀρετὴ καὶ ὡς ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς παρίσταται ἐν τῇ Π.Δ. ὡς Θεὸς δίκαιος καὶ τιμωρὸς πάσης ἀδικίας, οἱ δὲ εὐσεβεῖς καὶ πιστοὶ ἄνθρωποι ἀκολουθοῦσι τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ. Πύρινα εἶναι τὰ κηρύγματα τῶν Προφητῶν κατὰ πάσης ἀδικίας τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Ἡ δικαιοσύνη πηγάζουσα ἐκ τῆς ἀγάπης, εἶναι ἡ πρώτη ἐκδήλωσις αὐτῆς. Ἐάν δὲ ὑστερεῖ ὡς πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ περιεχομένου τῆς ἀγάπης ἐν χριστιανικῇ ἐννοίᾳ ἡ Παλαιὰ Διαθήκη, εἰς τὸ πνεῦμα ὅμως τῆς δικαιοσύνης ἀφρονεῖ εἰς ἀξιώματα καὶ διατάξεις, συμφώνως, ὡς εἶναι φυσικόν, πρὸς τὴν δυνατότητα τῆς ἀντιλήψεως τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ. Κατὰ ταῦτα τὴν δικαιοσύνην ἐννοοῦμεν καλύτερον, ἐὰν συσχετίσωμεν αὐτὴν πρὸς τὰς ἄλλας ἐντολάς τοῦ Θεοῦ. Οἱ προφῆται θέλουσι τὸν ἄνθρωπον, μιμούμενον τὸν δίκαιον Θεὸν καὶ ἐπιδεικνύμενον ἔργα δικαιοσύνης πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ. Οἱ προφητικοὶ τῶν λόγων ὁσάκις ἀναφέρονται εἰς τὰς σχέσεις τῶν Ἰσραηλιτῶν πρὸς ἀλλήλους, ἐξαιροῦσι τὴν ἀρχὴν τῆς δικαιοσύνης, στηλιτεύουσι τὴν ἀδικίαν καὶ τὰ κηρύγματα τῶν γίνονται καυστικώτατα καὶ δριμύτατα εἰς ἔλεγχον τῶν ἀδικούντων ἀνθρώπων. Τὴν δικαιοσύνην ἐπιθυμοῦσι κατὰ προσταγὴν τοῦ Θεοῦ, ἰσχύουσιν ἐφ' ὅλων τῶν ὑλικῶν πραγμάτων, τοὔτεστιν τῆς γῆς, τῶν γεννημάτων αὐτῆς, τῆς κατοικίας τῶν ἀνθρώπων, τοῦ ἐνδύματος κ.λ.π. «...Λύε πάντα σύνδεσμον ἀδικίας, διάλυε στραγγαλιὰς βεβαίων συναλλαγμάτων, ἀπόστειλε τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει, καὶ πᾶσαν συγγραφὴν ἀδικῶν διάσπα» (Ἦσ. 58,6).

1. Ἡ ἑβραϊκὴ λέξις σημαίνει καταπίεσιν.

«Μακάριος ἀνὴρ ὁ ποιῶν ταῦτα καὶ ἄνθρωπος ὁ ἀντεχόμενος αὐτῶν καὶ φυλάσσει τὰ σάββατα μὴ βεβηλοῦν καὶ διατηρῶν τὰς χεῖρας αὐτοῦ μὴ ποιεῖν ἄδικα». (Ἦσ. 58,2).

«Ἀπέχου ἀπὸ ἀδικῶν καὶ οὐ φοβηθήσῃ». (Ἦσ. 54,14).

«Ἀδικίαν καὶ ταιλαιπωρίαν ἀφέλεσθε». (Ἱεζ. 45,9).

«Δικαιοσύνην μάθετε, οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς» (Ἦσ. 26,10).

«Πᾶς ὅς οὐ μὴ μάθῃ δικαιοσύνην ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλήθειαν οὐ μὴ ποιήσει». (Ἦσ. 26,10). Καταφέρονται οἱ προφῆται κατὰ τῶν ἀνθρωπίνων νόμων, τῶν μὴ ἔχοντων βάσιν τὸ θεῖον δίκαιον. Τίνος προφήτου κήρυγμα πρὸς τοὺς ἄρχοντας θὰ ἀναγνώσωμεν καὶ δὲν θὰ ἴδωμεν νὰ ἐκσπᾷ ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ κατὰ τῶν κακῶν ἀρχόντων τῶν ἀδικούντων τοὺς ὑπ' αὐτῶν ὑποτελεῖς;

«... Κρίνατε πρῶτ' κρίμα καὶ κατευθύνετε καὶ ἐξέλεσθαι διηρασμένον ἐκ χειρὸς ἀδικούντος αὐτόν, ὅπως μὴ ἀναφθῇ ὡς πῦρ ἡ ὀργὴ μου καὶ καυθήσεται, καὶ οὐκ ἔσται ὁ βέβωσος». (Ἱεζ. 21,12).

Συναφεῖς μάλιστα πρὸς τὴν τοιαύτην περὶ δικαιοσύνης διδασκαλίαν τῶν προφητῶν εἶναι καὶ ἡ στηλιτεύσις τῆς δωροδοκίας τῶν ἀδίκων ἀρχόντων.

«Δῶρα ἐλαμβάνουσαν ἐν σοί, ὅπως ἐκχέωσιν αἷμα». (Ἱεζ. 22,12).

Ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ εἶναι ὁ ρυθμιστὴς τῆς κοινωνίας. Αἰρομένης τῆς δικαιοσύνης, καταπατεῖται τὸ δίκαιον καὶ προκαλεῖται κοινωνικὴ ἀναστάσις, ἐντεῦθεν καλλιεργεῖται τὸ μῖσος, ἀναπτύσσεται τὸ πολεμικὸν πάθος καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀντὶ τὴν εἰρηνεύωσι μεταξύ των, φονεύουσι ἀλλήλους, ἀρπάζουσι καὶ ληστεύουσι τὰς περιουσίας αὐτῶν, συνάπτουσι μάχας καὶ πολεμοῦσι ἀλλήλους. Τούτων φυσικὴ συνέπεια εἶναι ἡ ἐγκατάλειψις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς μεγάλης ἰδέας τῆς εἰρήνης. Τοὺς πολέμους τοῦ Ἰσραὴλ κρίνουσι ὑπ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα οἱ προφῆται, διότι εἰς ἀποστάσιον ὀδηγεῖται ὁ περιούσιος λαὸς τοῦ Θεοῦ. Ἀλλ' ἔτι πλέον ἡ ἀφαίρεσις τῆς δικαιοσύνης ἀπὸ τῆς κοινωνίας διακόπτει πᾶσαν διάθεσιν τῶν πολιτῶν αὐτῆς πρὸς ἐργασίαν καὶ ἐπιφέρει χαλάρωσιν τῶν ἠθῶν αὐτῆς. Ἐντεῦθεν δὲ οἱ προφῆται ὀρμῶνται νὰ ἀπευθύνωσι σοφὰς ὑποθήκας περὶ μετανοίας καὶ περὶ ἀποβολῆς πάσης ἐλπίδος ἐπὶ τὰς ἀνθρωπίνους δυνάμεις. Ὁ Θεὸς παρίσταται, ἀποστρεφόμενος τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ τιμωρὸς πάσης ἀνομίας. Ἐπακόλουθον τῆς ἀδικίας καὶ ἀνομίας εἶναι ἡ διαφθορὰ καὶ ἡ ἀκολασία... (Ἱεζ. 5,7. 3,27. 1,24. Ἦσ. 57,1. 56,1).

3. Ἐπικράτησις τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν διὰ τοῦ Μεσσίου.

Ἡ περὶ ἀγαθοῦ διδασκαλία τῶν προφητῶν εἶναι ἀρρήκτως συνδεδεμένη μὲ τὸ πρόσωπον τοῦ Μεσσίου, εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Ὁποίου βυθίζουσι τὸ προφητικὸν πνεῦμα αὐτῶν, περιγράφοντες τὰ θαυμαστά γεγονότα τοῦ βίου Του καὶ τῆς διδασκαλίας Του. Ὡς εἰκόσ οἱ Προφῆται προβλέπουσι τὴν ἐπίδρασιν τῆς διδασκα-

λίας τοῦ Μεσσίου κατὰ κύριον λόγον εἰς τὸν Ἰσραὴλ καὶ κατὰ δευτέρον λόγον πρὸς τοὺς λαοὺς τῶν ἄλλων ἔθνῶν. Ὁ Μεσσίας προβλέπεται ὑπ' αὐτῶν ὡς «Θεὸς ἰσχυρός, θαυμαστός σύμβουλος, Πατὴρ αἰώνιος, ἄρχων εἰρήνης, φῶς μέγα», διαγράφεται δὲ τὸ ἔργον Του, ὅτι προώρισται νὰ ἀνακαινίσῃ τὴν τε Ἰσραηλιτικὴν κοινωνίαν καὶ τὴν παγκόσμιον τοιαύτην. Κατ' ἐξοχὴν ἡ ἰδέα τῆς εἰρήνης κυριαρχεῖ εἰς τὴν ὅλην περὶ Μεσσίου Χριστοῦ προφητείαν αὐτῶν. Τὴν εἰρήνην ἐκδέχονται διττὴν, ἐσωτερικὴν ἢ κοινωνικὴν, καὶ ἐξωτερικὴν ἢ παγκόσμιον. Τὰ περὶ εἰρήνης κηρύγματα αὐτῶν κυρίως στρέφονται πρὸς τὴν Ἰσραηλιτικὴν κοινωνίαν, τῆς ὁποίας τὴν σωτηρίαν ἐπιζητοῦσιν. Ἡ αἰώνια εἰρήνη «καθίσταται παρὰ τοῖς προφήταις ἡ θεμελιώδης ἔννοια τῆς ἐλπίδος τοῦ μέλλοντος, περιλαμβάνουσα ἐν αὐτῇ τὰ πάντα». Ἡ κοινὴ ἀλληλεγγύη, τὸ κοινωνικὸν φρόνημα καὶ ἡ δικαιοσύνη, ἡ ἀπόλυτος φιλαλήθεια, ἡ ἀγάπη, ἡ κοινὴ ἐλπίς καὶ οἱ κοινοὶ ἰδανικοὶ σκοποί, εἶναι οἱ νόμοι οἱ ὁποῖοι διέπουν τὴν προσδοκωμένην ὑπ' αὐτῶν εἰρήνην. Ἡ ὁργὴ τοῦ **Πῆτ'** (Γιεχωβά) ἐξεγείρεται τιμωρὸς πρὸς τοὺς μαχομένους λαοὺς, ὡς αἰτία δὲ τῶν πολέμων θεωρεῖται ἡ ἐπικράτησις τῆς ἀδικίας καὶ ἡ ἐλλειψίς τῆς ἀσφαλείας, ἡ καταπάτησις τῆς δικαιοσύνης, ἡ κλοπὴ, τὸ μίσος, ἡ ἐκδικησις καὶ ἡ βία τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ ἰσχυροτέρου. (Ἦσ. 5,26-27. 9,18. Ἰεζεκ. 3,18. 5,6. 6,4. Ἦσ. 9,1.11.7. 3-10. 3,6. Ἰερ. 5,6. Ἦσ. 25,11. 14,20. Ἦσ. 29,13. 14,26-27).

Χαρακτηριστικαί εἶναι αἱ προφητεῖαι τοῦ Ἠσαίου ὡς πρὸς τὴν ἔλευσιν τῆς εἰρήνης διὰ τοῦ Μεσσίου:

«Ἐκ γὰρ Σιών ἐξελεύσεται νόμος καὶ λόγος Κυρίου ἐξ Ἱερουσαλήμ. καὶ κρινεῖ ἀναμείσον τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐξελέγξει λαὸν πολόν. καὶ συγκόψουσι τὰς μαχαίρας αὐτῶν εἰς ἄροτρα, καὶ τὰς ζιβένας αὐτῶν εἰς ὄρεπανά, καὶ οὐ λήφεται ἔθνος ἐπ' ἔθνος μάχαιραν, καὶ οὐ μὴ μάθωσιν ἐτι πολεμεῖν» (Ἦσ. 2,3-4).

Ὡσαύτως τοῦ προφήτου Ἠσαίου ἡ ἐξῆς προφητεία:

«Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, τὰ μέρη τῆς Ἰουδαίας. ὁ λαὸς ὁ πορευόμενος ἐν σκότει, ἴδετε φῶς μέγα· οἱ κατοικοῦντες ἐν χώρα καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς λάμψει ἐφ' ὑμᾶς. τὸ πλεῖστον τοῦ λαοῦ, ὃ κατήγαγε ἐν εὐφροσύνῃ σου, καὶ εὐφρανθήσονται ἐνώπιόν σου ὡς οἱ ευφρανόμενοι ἐν ἀμῆτῳ καὶ ὃν τρόπον οἱ διαιρούμενοι σκύλα. διότι ἀφήρηται ὁ ζυγὸς ὃ ἀπ' αὐτῶν κείμενος καὶ ἡ ῥάβδος ἡ ἐπὶ τοῦ τραχήλου αὐτῶν· τὴν γὰρ ῥάβδον τῶν ἀπαιτούντων διεσκέδασεν, ὡς τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐπὶ Μαδιάμ. ὅτι πᾶσαν στολήν ἐπισυνηγμένην δόλω, καὶ ἱμάτιον μετὰ καταλλαγῆς ἀποτίσουσι καὶ θελήσουσιν, εἰ ἐγένετο πρὸς ἡμᾶς. ὅτι παιδίον ἐγενήθη ἡμῖν, υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν, οὗ ἡ ἀρχὴ ἐγενήθη ἐπὶ τοῦ ὄμου αὐτοῦ, καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, μεγάλης βουλής ἀγγελος. ἄξω γὰρ εἰρήνην ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, καὶ ὕψι-

αν αὐτῷ, μενάλῃ ἢ ἀρχῇ αὐτοῦ, καὶ τῆς εἰρήνης αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ὄριον. ἐπὶ τὸν θρόνον Δαυὶδ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, κατορθῶσαι αὐτὴν καὶ ἀντιλαβέσθαι ἐν κρίματι καὶ δικαιοσύνῃ, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα ὁ ζῆλος Κυρίου Σαβαὼθ ποιήσει ταῦτα». (Ἦσ. 9, 2-8. 29,18-19).

«Ἐξελεύσεται ῥάβδος ἐκ τῆς οἴκης Ἰεσσαί, καὶ ἄνθος ἐκ τῆς οἴκης ἀναβήσεται, καὶ ἀναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, πνεῦμα σοφίας καὶ συνέσεως, πνεῦμα βουλής καὶ ἰσχύος, πνεῦμα γνώσεως καὶ εὐσεβείας. ἐμπλήσει αὐτὸν πνεῦμα φόβου Θεοῦ. οὐ κατὰ τὴν δόξαν κρινεῖ, οὐδὲ κατὰ τὴν λαλιὰν ἐλέγξει, ἀλλὰ κρινεῖ ταπεινῶ κρινῶν, καὶ ἐλέγξει τοὺς ταπεινοὺς τῆς γῆς, καὶ πατάξει γῆν τῷ λόγῳ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἐν πνεύματι διὰ χειλέων ἀνελεῖ ἀσεβῆ, καὶ ἔσται δικαιοσύνη ἐξωσιμένος τὴν ὄσφυν αὐτοῦ, καὶ ἀληθεία εἰλημένος τὰς πλευράς. καὶ συμβοσκηθήσεται λόκος μετὰ ἄρνός, καὶ πόρδαλις συναρπύσεται ἐρίφῳ, καὶ μωσχαρίων καὶ ταύρος καὶ λέων ἅμα βοσκηθήσονται,

καὶ παιδίον μικρὸν ἄξει αὐτούς. καὶ βοῦς καὶ ἄρκτος ἅμα βοσκηθήσονται, καὶ ἅμα τὰ παιδιά αὐτῶν ἔσονται, καὶ λέων ὡς βοῦς φάγεται ἄχυρα, καὶ παιδίον νήπιον ἐπὶ τρωγλῶν ἀσπίδων, καὶ ἐπὶ κλίτην ἐκγόναν ἀσπίδων τὴν χεῖρα ἐπιβαλεῖ». (Ἦσ. 11,1-9).

Ὁμοίως καὶ παρ' Ἰεζεκιήλ (34,24,37,26).

Κατὰ τοὺς μεγάλους Προφήτας ἡ παγκόσμιος εἰρήνη εἶναι καρπὸς τῆς κοινωνικῆς εἰρήνης, ταύτην δὲ προβλέπουν ἐλευσομένην διὰ τοῦ κηρύγματος τῆς σωτηρίας τοῦ Μεσσίου. Παραλείπω ν' ἀναφέρω ἐνταῦθα πάσας τὰς εἰς τὸ θεῖον πρόσωπον Αὐτοῦ προφητείας τούτων, τὰς γνωστὰς ἡμῖν καὶ ἐκ τῆς χρήσεως τούτων ἐν τῇ λατρείᾳ τῆς ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας. Τέλος ἡ ἐπικράτησις παντὸς ἐν γένει ἀγχιθοῦ εἰς τὸν κόσμον θὰ γίνῃ διὰ τοῦ Μεσσίου, τοῦ ὁποίου τὴν θεῖαν ἀποστολὴν θέλουσιν ἀναγνωρίσει πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. Ὁ πόλεμος ὡς ἀντίθετος τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ ἀποκρούεται ὑπὸ τῶν προφητῶν, διδάσκεται δὲ δι' αὐτῶν ὁ ἄνθρωπος τὸν τρόπον τῆς ἀποκτήσεως τῆς ἐσωτερικῆς γαλήνης, δι' ἧς προσεγγίζει τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τῷ Θεῷ, τῷ Ἄρχοντι καὶ τῇ πηγῇ τῆς εἰρήνης.

Ὁμολογουμένως εἶναι ἀριστοὶ ἠθικολόγοι οἱ Προφῆται, ὅταν τοιαύτης φύσεως καὶ ἀξίας ἠθικὰς ἀρχὰς διαλαμβάνουσι εἰς τὰ προφητικὰ τούτων βιβλία. Οὐδὲν θέμα ἠθικῆς παραλείπεται ὑπ' αὐτῶν, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι οὐδαμοῦ οὗτοι ἀφίστανται τῆς θεοκεντρικῆς γραμμῆς τῆς προφητείας αὐτῶν.

Ἄρχιμ. ΤΙΤΟΣ Κ. ΚΑΡΑΝΤΖΑΛΗΣ

Ἱεροκῆρυξ Παραμυθίας

1. Ν. Λοῦβαρι. Ἰδέα καὶ θεολογικὰ ἐλαττήρια τῆς αἰωνίας εἰρήνης. Ἑλληνικὸν Ἰνστιτούτον Διεθνῶν ὑποθέσεων, περίοδος Α', 1937, σελ. 26.

ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ

Ἐνα ἀπὸ τὰ ἀναμφισβήτητα ἀγαθὰ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ ὑγεία, ἡ κατάστασις δηλαδή τῆς εὐεξίας τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ, ἡ ὁποία ἔρχεται ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ὁμαλῆς καὶ κανονικῆς λειτουργίας τῶν ὀργάνων αὐτοῦ. Ἡ διατάραξις τῆς λειτουργίας ταύτης εἴτε ὑπὸ ἐσωτερικῶν εἴτε ὑπὸ ἐξωτερικῶν αἰτιῶν ἐμφανίζεται ὑπὸ τὴν μορφήν τῆς ἀσθενείας. Λόγω τοῦ δυσυνθέτου τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ὅπως ἡ ὑγεία, οὕτω καὶ ἡ ἀσθένεια ἀναφέρονται τόσον εἰς τὸ σῶμα, ὅσον καὶ εἰς τὴν ψυχὴν. Ἔχομεν οὕτω ὑγείαν καὶ ἀσθένειαν τοῦ σώματος ὡς καὶ ὑγείαν καὶ ἀσθένειαν τῆς ψυχῆς. Μὲ τὴν ὑγείαν καὶ τὴν ἀσθένειαν τοῦ σώματος ἀσχολεῖται ἡ παθολογία καὶ ἡ ὑγιεινὴ, μὲ τὴν ὑγείαν τῆς ψυχῆς καὶ τὴν ἀσθενείαν τῆς ἀσχολεῖται ἡ ψυχιατρικὴ.

Ἡ ἰατρικὴ ἐπιστῆμη παραδέχεται τὴν ἀλληλεπίδρασιν ἡ ὁποία ὑπάρχει μεταξὺ τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς καὶ ὡς πρὸς τὴν κατάστασιν τῆς ὑγείας καὶ ὡς πρὸς τὴν τῆς ἀσθενείας τοιαύτην. Πλὴν ὁμως τῆς ἰατρικῆς μὲ τὸν ἄνθρωπον, ὡς δισύνθετον ὄν, ἀσχολεῖται ἡ θρησκεία γενικῶς. Εἰς τὴν ἀναπλαστικὴν προσπάθειάν τῆς ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία, ἐνδιαφέρεται ἐξ ἴσου διὰ τὴν ὑγείαν τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς. Ἐκ τῆς ἀρμονικῆς συνεργασίας ἐν τῇ λειτουργίᾳ τῶν δύο τούτων στοιχείων ἐπιτυγχάνεται καὶ ἡ ἰσορροπία ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ζωῇ, ἡ κατάστασις τῆς εὐεξίας καὶ τῆς ὑγείας. Ἡ χαλάρωσις τῆς ἰσορροπίας αὐτῆς δημιουργεῖ τὴν ἀσθένειαν. Ἡ χριστιανικὴ θρησκεία παραδέχεται τὴν ἀλληλεπίδρασιν ἡ ὁποία ὑπάρχει μεταξὺ τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς, θεωρεῖ ὁμως ὡς ὑπερέχοντα τὸν ψυχικὸν παράγοντα διὰ τὴν ὁμαλὴν καὶ ἀπρόσκοπον ἰσορροπίαν μεταξὺ τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς.

Ἡ ὑγεία τῆς ψυχῆς εἶναι κατ' αὐτὴν προϋπόθεσις τῆς ὑγείας τοῦ σώματος καὶ ἡ ἀσθενεία τῆς, προϋπόθεσις τῆς ἀσθενείας τοῦ σώματος. Τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν μᾶς τὴν πληροφορεῖ καὶ ἡ Ἁγία Γραφή, ὅταν ἀκούομεν τὸν Κύριον νὰ λέγῃ εἰς ἀμφοτέρους τοὺς παραλυτικοὺς «Τέκνον ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου» καὶ «Ἰδέ ὑγιῆς γέγονας μηκέτι ἀμάρτανε». Ἀποτέλεσμα δηλαδή τῆς γενικῆς παραλυσίας ἀμφοτέρων τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν ἦτο ἡ ἀσθένεια τῆς ψυχῆς, τὴν ὁποίαν ἐπροκάλεσε ἡ ἁμαρτία. Ἡ ἁμαρτία ἡ ὁποία ἐμφανίζεται εἰς τὴν πρώτην ἐκδήλωσιν τῆς ὡς παρακοῆ καὶ ἀποστασία ἀπὸ τὸν Θεόν. Ἡ ἀποστασία αὐτὴ εἶναι ἔργον τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου.

Εἶναι ἤδη φανερόν καὶ γνωστὸν ὅτι τὸ πολυτιμότερον καὶ ἀγιώτερον στοιχεῖον τοῦ ἀνθρώπου ἡ ψυχὴ ὑπόκειται εἰς σοβαροὺς κινδύνους, εἰς ἀσθένειαν, εἰς τραυματισμούς, εἰς ἀναπηρίαν. Ἐκτὸς τῶν μαρτυριῶν ἐκ τῆς Ἁγίας Γραφῆς, εἰς τὴν ὑμνογραφίαν τῆς Ἐκκλησίας μας, πλεῖστοι ὅσοι εἶναι αἱ ἐκκλήσεις τῆς ἀσθενοῦς καὶ τετραυματισμένης ψυχῆς εἴτε πρὸς τὸν Χριστὸν εἴτε πρὸς τὴν ὑπεοαγίαν Μητέρα, δι' ὧν ζητεῖται ἡ θεραπεία αὐτῆς. «Ἰασαί τῆς ψυχῆς μου τὴν ἀσθένειαν», «θεράπευσον τῆς ψυχῆς μου τὰ τραύματα»

καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἡ ἁμαρτία ὡς δηλητηριώδης ἰδὸς εἰσέρχεται εἰς τὸν ψυχικὸν κόσμον τοῦ ἀνθρώπου ὑπὸ πλείστας ὅσας μορφάς διὰ νὰ δηλητηριάσῃ, νὰ ἀνοίξῃ σπήλαια καὶ πληγὰς, διὰ νὰ νεκρώσῃ καὶ ἀχρηστεύσῃ κυριολεκτικῶς τὸ θεῖον τοῦτο δῶρον. Ἐὰν διὰ τὸ σῶμα ἡ καρδιά ἀποτελεῖ τὸ κυριώτερον καὶ λεπτότερον ὄργανον διὰ τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἡ παραμικρὰ βλάβη καὶ προσβολὴ ἐκθέτει εἰς σοβαροὺς κινδύνους τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου, οὕτω διὰ τὸν ὄλον ἐσωτερικὸν πνευματικὸν κόσμον τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ψυχὴ εἶναι τὸ εὐαισθητότερον ὄργανον, τοῦ ὁποίου ἡ παραμικρὰ προσβολὴ θέτει εἰς σοβαρὸν κίνδυνον τὴν πνευματικὴν λειτουργίαν τοῦ ψυχικοῦ μας κόσμου. Ἡ ἁμαρτία, ἥτις εἶναι ἡ παράβασις τοῦ Νόμου καὶ εἰς τὰς ἀσημάντους ἐκδηλώσεις τῆς, εἶναι αἰτία καὶ ἀφορμὴ νὰ θέσῃ εἰς κίνδυνον ἀσθενείας τὴν ψυχὴν μας. Ἡ ἁμαρτία εἶναι ἀσθένεια τῆς ψυχῆς καὶ ἡθικῆς μόλυνσις, ὡς μᾶς πληροφορεῖ ὁ Μ. Ἀθανάσιος. «Τότε μόνον μεμολύσμεθα, ὅτε τὴν δυσωδεστάτην ἁμαρτίαν ἐργαζόμεθα», (ἐπιστολὴ πρὸς Ἀμοῦν). Καὶ ὁ κίνδυνος αὐτὸς εἶναι πάντοτε ἐμπρὸς μας εἰς τὴν καθημερινὴν μας ζωὴν, εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῶν καθηκόντων μας εἰς τὰς σχέσεις μας μετὰ τῶν χριστιανῶν μας, εἰς τὴν ἰδιωτικὴν μας ζωὴν. Καὶ ἡ ἐλαχίστη παρεκτροπὴ ἐκ τοῦ ἡθικοῦ νόμου, ὅστις εἶναι ὁ γνώμων καὶ ὁ ὁδηγὸς τῆς ζωῆς μας, τραυματίζει σοβαρώτατα τὴν ψυχὴν μας, διὰ νὰ ἐκδηλώσῃ ἐντονα τοὺς ἐσωτερικοὺς τῆς τραυματισμοὺς καὶ ἐπὶ τοῦ σώματός μας, τὸ ὁποῖον συμπίπτει πολλὰς φορὰς καὶ ἐκτίθεται καὶ αὐτὸ εἰς σοβαρώτατους κινδύνους, διότι ἡ ψυχὴ μας πονεῖ. Καὶ ἡ ἁγία Γραφή ἔχει νὰ μᾶς παρουσιάσῃ πλείστας εἰκόνας τῆς καταστάσεως αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ ἡ σύγχρονος ψυχιατρικὴ διὰ τῶν ἐπισήμων καὶ σοβαρῶν ἐκπροσώπων τῆς ἐπαναλαμβάνει τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν καὶ τὴν ἀποδεικνύει διὰ τῆς ἐπιστήμης, ὅταν τονίξῃ ὅτι πολλὰί σωματικαὶ διαταραχαὶ καὶ ἀσθένειαι ἔχουν αἰτίαν τὴν ἀσθένειαν τῆς ψυχῆς, ἥτις παρεξετράπη ἀπὸ τὴν ἡθικὴν ζωὴν

Ὁ χριστιανὸς δύναται καὶ ὀφείλει νὰ παραμένῃ ψυχικῶς ὑγιῆς. Τοῦτο εἶναι μέγα ἀγαθὸν δωρηθὲν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἰδικῆς του προσπαθείας. Δύναται ὁ χριστιανὸς νὰ παραμείνῃ ὑγιῆς διότι τοῦ ἐδόθη ἡ ἰκανότης καὶ ἡ δυνατότης τῆς ἀναγεννήσεως του διὰ τοῦ βαπτίσματος. Τὸ φωτεινὸν παράδειγμα τοῦ Νέου Ἀδάμ, τοῦ Θεοανθρώπου Σωτῆρος μας, τοῦ νικήσαντος τοὺς πειρασμούς καὶ τὰς ὀδύνας τοῦ θανάτου διὰ τῆς ὑπακοῆς του εἰς τὸ Ἅγιον θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τῆς ἀρετῆς του, εἶναι μία θετικὴ υπόσχεσις καὶ ἀπόδειξις τοῦ κατορθωτοῦ τῆς διατηρήσεως τῆς ψυχικῆς ὑγείας του καὶ τῆς συνεχισέως τῆς πρὸς πραγματοποίησιν εὐτυχιστέρων καὶ ἀγαθοτέρων ἐπιτευγμάτων. Ἐλέχθη ἀνωτέρω ὅτι ἡ ψυχὴ ἀποτελεῖ ὡς ἐκ τῆς οὐσεῶς τῆς ἓνα εὐαίσθητον ἀλλὰ καὶ πολυτιμὸν στοιχεῖον τῆς υπάρξεώς μας. Ὁ Κύριος πολλάκις ἐτόνισε τὴν ἀξίαν τῆς ψυχῆς, ὅταν λέγει: «Τί γὰρ ὠφελήσῃ ἄνθρωπον ἐὰν κερδίσῃ τὸν κόσμον ὄλον καὶ

ζημιωθῆ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ». Καὶ «τί δώση ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ». Ἡ διατήρησις ἐπομένως τῆς ψυχικῆς υἰγείας δὲν εἶναι μόνον ἀτομικὸν μας συμφέρον, ἀλλὰ καὶ θεία ἐπιταγή. Κατ' ἀκολουθίαν πρέπει νὰ ἐξευρεθοῦν ὅλα ἐκεῖνα τὰ μέσα, διὰ τῶν ὁποίων θὰ κατορθωθῆ νὰ διατηρηθῆ ἡ ψυχὴ μας υἰγής. Πρέπει νὰ γνωρίζωμεν, ὅτι ἡ ψυχὴ ἔχει ἰδικὴν τῆς ζωῆς. Δημιουργεῖ μὲ ἄλλους λόγους ἓνα ἰδικὸν τῆς κλίμα, μέσα εἰς τὸ ὁποῖον ζῆ, κινεῖται, ἀναπνέει, τρέφεται. Ἐνα κλίμα μέσα εἰς τὸ ὁποῖον κυριαρχεῖ καὶ διαχέεται ἡ χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Καὶ τὸ εἰδικὸν αὐτὸ κλίμα δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον λέγομεν πνευματικὴν ζωὴν. Εἶναι ἡ ζωὴ τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ζῆ κάθε χριστιανός, ἐὰν θέλῃ νὰ διατηρηθῆ καὶ νὰ εὐρίσκειται πράγματι εἰς τὴν ζωὴν.

Ἡ ψυχικὴ υἰγεία, ἡ ἐξασφαλισθεῖσα διὰ τοῦ βαπτίσματος ὀφειλομένη εἰς τὴν ἐνέργειαν τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς χάριτός του δὲν πρέπει νὰ παραμείνῃ στατική. Πρέπει νὰ ἐξελιχθῆ καὶ νὰ ἀναπτυχθῆ εἰς τελειότεραν μορφήν ζωῆς, εἰς ζωὴν πνευματικὴν. Ἡ ἐξέλιξις καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῆς εἰς τελειότεραν μορφήν θὰ γίνῃ διὰ τῶν ἰδίων τοῦ πιστοῦ προσπαθειῶν καὶ φροντίδων μέχρι τοῦ δυνατοῦ ὁρίου τῆς δραστηριότητός του, ἡ δὲ θεία χάρις θὰ ἔρχεται ἀρωγὸς εἰς τὴν ἀγωνιστικὴν αὐτὴν προσπάθειαν τοῦ πιστοῦ, διὰ νὰ τὸν ἐνισχύῃ εἰς τὴν προσπάθειάν του αὐτήν. Εἶναι ἓνας συνεχὴς ἀγὼν τοῦ πιστοῦ ἄνευ διακοπῆς προχωροῦντος μὲ βῆμα σημειωτόν, συμπαραστατούμενος πάντοτε ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, τὸν ὁποῖον ἐπικαλεῖται εἰς τὸν ἀγῶνα του αὐτόν, διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ τέρμα τῶν ὀραματισμῶν του, ἥτοι νὰ ζῆ καὶ κινῆται εἰς τὰς σφαῖρας τοῦ πνεύματος.

«Ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ ζῆ δὲν ἐν ἐμοὶ Χριστός», αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ διακηρύξῃ ὁ μέγας αὐτὸς ἀγωνιστής, ὁ Παῦλος, ὁ ὁποῖος ἔχει ἐξαρτήσῃ τὴν ζωὴν του ἀπὸ τὸν Ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς, ἀπὸ τὸν ὁποῖον καὶ τρέφεται καὶ προάγεται εἰς μεγάλην πνευματικὴν προσωπικότητα. Τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ ἐπαναλαμβάνωμεν καὶ ἡμεῖς, ὅταν κατορθώσωμεν νὰ ἐξαρτήσωμεν τὸν ἑαυτὸν μας ἀπὸ τὸν Χριστόν, ἀπὸ τὸν νόμον καὶ τὰς ἐντολάς τοῦ ὁποῖου πρέπει νὰ ρυθμίζωμεν τὴν ζωὴν μας καὶ εἰς τὰς ἐλάχιστας ἐκδηλώσεις τῆς διὰ νὰ βοηθῆται εἰς τὸν πνευματικὸν τῆς καταρτισμὸν.

Ἡ προσευχὴ ἐν συνεχείᾳ, τὸ ὀξυγόνο τῆς ψυχῆς, ἀποτελεῖ μέσον σοβαρὸν καὶ ἀποτελεσματικὸν διὰ τὴν πνευματικὴν προαγωγὴν μας. «Ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε» μᾶς παραγγέλλει πάλιν ὁ ἔμπειρος ἀγωνιστής, τοῦ ὁποῖου ἡ ζωὴ ἦτο μία συνεχῆς προσευχὴ πρὸς τὸν δημιουργὸν του. Δὲν ἤμπορεῖ νὰ νοηθῆ ψυχὴ χριστιανικὴ καὶ ψυχὴ κληρικοῦ, ἡ ὁποία καθημερινῶς καὶ ἀδιαλείπτως δὲν ἐπικοινωνεῖ μὲ τὸν δημιουργὸν τῆς διὰ νὰ ἀναπνεύσῃ τὸ πνευματικὸν ὀξυγόνο τῆς. Καὶ δι' ἡμᾶς τοὺς κληρικούς ἔχει μεγάλην σημασίαν ἡ προσευχὴ ἡ ὁποία γίνεται κατὰ μόνας καὶ ὄχι ἡ τυπικὴ, ἡ μηχανικὴ, τὴν ὁποίαν δὲν ὑπαγορεύει ἡ ἐσωτερικὴ μας ἀνάγκη, ἀλλὰ λόγος ἐξωτερικὸς.

Ἐνα παράδειγμα πνευματικοῦ ἀνθρώπου, ὅστις ἀφῆκε φήμην ἀγίου ἀνδρός, μᾶς πείθει περὶ τούτου.

Πρόκειται περὶ τοῦ πατρὸς Ἰωάννου, ἱερέως τῆς Κροστάνδης, ὁ ὁποῖος εἰς τὸ βιβλίον του «Ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ» γράφει μεταξὺ τῶν ἄλλων περὶ τῆς εἰς πνευματικὴν συντελοῦσης προσευχῆς. «Ἀγαπῶ νὰ προσεύχωμαι εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Θεοῦ ἰδιαίτερος ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ Βήματος, πρὸ τῆς Ἁγίας Τραπέζης ἢ τῆς Προθέσεως, διότι μετὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ μεταβάλλομαι, ὅταν εὐρίσκωμαι εἰς τὸν Ναόν. Κατὰ τὴν προσευχὴν τῆς μετανοίας καὶ λατρείας, αἱ ἄκανθαι, τὰ δεσμὰ τῶν παθῶν, πίπτουν ἀπὸ τὴν ψυχὴν μου καὶ αἰσθάνομαι τόσον ἐλαφρός· ὅλη ἡ γοητεία, ὅλον τὸ δέλεαρ τῶν παθῶν ἐξαφανίζεται καὶ νομίζω ὅτι ἀποθνήσκω διὰ τὸν κόσμον καὶ ὁ κόσμος ὅλος μετὰ τὰ ἀγαθὰ του ἀποθνήσκει δι' ἐμέ». Καὶ ἀλλαχοῦ. «Κατὰ τὴν προσευχὴν, ὅταν ἡ ψυχὴ μας εἶναι καθ' ὁλοκληρίαν ἐστραμμένη πρὸς τὸν Θεὸν καὶ εἶναι ἠνωμένη μετὰ Αὐτόν, αἰσθανόμεθα εὐτυχεῖς, ἡρεμοὶ, γαλήνιοι, χαρούμενοι ὡσὰν τὰ παιδιὰ τοῦ ἀναπαύονται εἰς τὴν ἀγκαλιὰ τῆς μητρός των». Καὶ ὁ πολὺς Καρὲλ λέγει μεταξὺ τῶν πολλῶν περὶ προσευχῆς: «Μὲ τὴν προσευχὴν ὁ ἄνθρωπος πάει πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ὁ Θεὸς σκηνώνει μέσα του».

Ἄλλο μέσον τὸ ὁποῖον θὰ μᾶς βοηθήσῃ διὰ νὰ ζῶμεν πνευματικὴν ζωὴν εἶναι ὁ ψυχικὸς καθαρισμὸς μας, ὅστις ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς ἐξομολογήσεως. Ὄφειλομεν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον συνιστῶμεν εἰς τοὺς ἄλλους ἡμεῖς πρῶτοι νὰ τὸ ἐκτελώμεν, διότι θὰ μᾶς βοηθήσῃ σοβαρῶς εἰς τὸν πνευματικὸν μας καταρτισμὸν, εἰς τὴν ζωὴν τὴν ὁποίαν προσπαθῶμεν νὰ ζήσωμεν. Ἡ συνειδητὴ μετάληψις τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ γινόμενη συχνά, ἀποτελεῖ μέσον πρὸς ἀσκήσιν καὶ αὐξήσιν τῆς πνευματικῆς ζωῆς μας. Δι' ἡμᾶς τοὺς κληρικούς ἐνέχει ἰδιαίτεραν σημασίαν ἡ συνειδητὴ καὶ μετὰ μεγάλης προσοχῆς προσέλευσις εἰς τὰ ἄχραντα μυστήρια, ἀφοῦ κατὰ τεκμήριον προσερχόμεθα συχνότερον καὶ ὡς ἐκ τούτου ὑπάρχει ὁ κίνδυνος τῆς τυπικῆς προσελεύσεώς μας. Ἡ μελέτη τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ ἄλλων Ἱερῶν κειμένων εἶναι ἐπίσης μέσα, τὰ ὁποῖα ὑποβοηθοῦν τὸν ἀγωνιζόμενον διὰ νὰ εὐρίσκειται πάντοτε ἐντὸς τοῦ κύκλου τῆς πνευματικῆς του περιοχῆς. Ἡ καλλιέργεια καὶ ἀνάπτυξις ὅλων τῶν ἀρετῶν καὶ ἡ ἐκδήλωσις των εἰς ἐργα καὶ πράξεις μᾶς πληροφοροῦν ὅτι εὐρισκόμεθα διαρκῶς εἰς τὴν ζώνην τῆς πνευματικῆς μας ζωῆς καὶ αἰσθανόμεθα τὸ ἄρωμά της. Καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἔχει λεχθῆ προσφωῶς «ὅτι ἡ ψυχὴ ἀναπνέει ἀπὸ τὰς ἐναρέτους πράξεις». Ἡ τήρησις τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἐλάχιστων ἀκόμα, ἡ συναίσθησις ὅτι εἴμεθα ἐφήμεροι καὶ παροδικοὶ καὶ ὅτι δὲν ἔχομεν «ὡδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν» καὶ γενικῶς εἰπεῖν ἡ ἐξάρτησις μας ὡς κλημάτων ἀπὸ τὸν καρπὸν τῆς ἀμπέλου—τὸν Κύριόν μας, ὅλα αὐτὰ μᾶς βοηθοῦν νὰ καταρτισθῶμεν ἑαυτοὺς καὶ νὰ ζήσωμεν κατὰ τὸ ἄγιόν του θέλημα.

Πρέπει δὲ νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἐὰν πᾶς πιστὸς ὀφείλει καὶ δύναται νὰ εἶναι ψυχικῶς υἰγής καὶ νὰ ζῆ πνευματικὴν ζωὴν, πολὺ περισσότερο ἐπιβάλλεται τοῦτο εἰς τὸν καλούμενον νὰ χειραγωγῆ ψυχὰς. Διότι ἓνας ἀσθενὴς ἰατρὸς δύναται μὲ τὰς

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Θεμελιωδέσταται διαφοραί.

Ἡ ἐν τῇ στήλῃ τῶν Χρονικῶν μνημονευομένη διάλεξις ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Θεσσαλονίκης τοῦ Καθηγητοῦ τῆς «Ἐδαγγελικῆς Θεολογικῆς Σχολῆς» τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Αἰδελβέργης κ. Edmund Schlink διὰ «τῆν» περὶ οἰκουμενικῆς συνόδου ἀντίληψιν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς Ῥωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας» ὑπέβλεψε ὅπως διδακτικῆ, διότι ἦτο μία ἐπίσημος ὁμολογία κορυφαίου ἐκπροσώπου τοῦ προτεσταντικοῦ κόσμου περὶ τοῦ ὅτι, οὐ μόνον αἱ Ῥωμαιοκαθολικαὶ «οἰκουμενικαὶ» σύνοδοι δὲν ἔχουν τὰ γνωρίσματα τῶν ἀρχαίων ἐκκλησιαστικῶν συνόδων, ἀλλὰ καὶ αἱ γενικαὶ συνελεύσεις τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν οὐδόπως πρέπει νὰ ὀδηγοῦν εἰς τὴν ψευδαίσθησιν, ὅτι πρόκειται περὶ συνόδων, ἀναλόγων πρὸς τὰς τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας.

Ὡς ἐτόνισεν ὁ διαπρεπὴς ὀμιλητής, παρὰ τὰς ὑπ' αὐτοῦ μνημονευθείσας μορφολογικὰς καὶ καθ' ὅλην ὁμοιότητάς τῶν ἀρχαίων ἐκκλησιαστικῶν συνόδων καὶ τῶν γενικῶν συνελεύσεων τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, ὑπάρχοντες θεμελιωδέσταται διαφοραὶ μεταξὺ αὐτῶν. Οὕτω λ.χ. «τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν δὲν ἀποτελεῖ ἐκκλησιαστικὴν κοινωνίαν ἐν καινοδιαθηκικῇ ἐννοίᾳ. Διότι ἡ Ἐκκλησία ἐποικοδομεῖται ὡς τὸ σῶμα Χριστοῦ διὰ τῆς κοινῆς μεταλήψεως τοῦ μυστηριακοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ. Κατὰ τὰ συνέδρια τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου προσεύχονται, συσκέπτονται καὶ ἀποφασίζουσιν Ἐκκλησιαὶ κεχωρισμέναι ἀπ' ἀλλήλων, αἵ τινες ἐν μέρει οὕτως ὡς Ἐκκλησίας ἐν ἀληθείᾳ ἐννοίᾳ ἀναγνωρίζουσιν ἀλλήλας. Τοῦτο σημαίνει, ὅτι αὗται ἐν μέρει οὐτε τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἀξιώματα ἀμοιβαίως ἀναγνωρίζουσιν». Ἐπειτα, ὡς ἐτονίσθη, χαρακτηριστι-

ιατρικὰς του συμβουλὰς νὰ θεραπεύη ἓνα πάσχοντα ἄνθρωπον, ἐνῶ ἓνας ψυχικῶς ἀσθενὴς κληρικὸς ἀδυνατεῖ νὰ θεραπεύσῃ ἓνα ψυχικῶς πάσχοντα. Ὑπάρχει δὲ καὶ ὁ κίνδυνος, ὅταν ἡ ψυχικὴ ἀσθένεια τοῦ κληρικοῦ ἐμφανίζεται ἐντονῶς νὰ ἀκούσωμεν παρὰ τῶν Χριστιανῶν μας καὶ τὸ «ιατρὲ θεράπευσον σεαυτόν». Θὰ ἦτο λοιπὸν προτιμότερον ἢ παρουσία μας νὰ ἀρωματίζῃ τὰ γύρω μας καὶ οἱ καρποὶ τῆς πνευματικῆς ζωῆς μας νὰ εἶναι ἐκδηλοὶ καὶ νὰ μαρτυροῦν τὴν πραγματικὴν μας ζωὴν καὶ οἱ καρποὶ αὐτοὶ δὲν εἶναι ἄλλοι παρὰ οἱ μνημονευόμενοι ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. «Ὁ καρπὸς τοῦ πνεύματος ἐστὶ ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθοσύνη, πίστις πραότης, ἐγκράτεια» καὶ οὕτω ἡμεῖς οἱ πνευματικοὶ οἱ ζῶντες δηλαδὴ πνευματικὴν ζωὴν θὰ καταρτίζωμεν τοὺς ψυχικῶς πάσχοντας εἰς δόξαν τοῦ Ὀνόματος τοῦ Ἁγίου Θεοῦ.

Πρεσβύτερος ΕΜΜ. ΒΟΛΟΥΔΑΚΗΣ

κὸν εἶναι, ὅτι «εἰς τὰς γενικὰς συνελεύσεις τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν συναντῶνται διάφοροι ἐκκλησιαστικαὶ παραδόσεις. Μάλιστα μερικαὶ ἐξ αὐτῶν περιέχουσιν ἐν ἐκδηλῶν Ἀνάθεμα ἐναντίον ἀποφάσεων ἄλλων ἐκεῖ ἐπίσης ἐκπροσωπούμενων παραδόσεων». Τέλος ἀξιοσημείωτον εἶναι, ὅτι, ὡς ὠμολογήθη, «ἡ ἀσθεντία τῶν ἀποφάσεων τῶν συνεδρίων τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν εἶναι σχετικῶς ἀδύνατος. Ἐκάστη Ἐκκλησία εἶναι ἐλευθέρη νὰ ἀποδεχθῇ ἢ νὰ μὴ ἀποδεχθῇ τὰς ἀποφάσεις... Ἡ ἀδυναμία τῆς ἀσθεντίας τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν προέρχεται ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι μέχρι τοῦδε δὲν ἔχει ὑπερνηκηθῆ ἢ ἔλλειψις ἐνότητος τῶν ἐν αὐτῷ συναθροισμένων Ἐκκλησιῶν».

Ἐπὶ τῇ «ἡμέρᾳ τῆς Μητέρας».

Ἡ προσπάθεια τῶν ἐν Ἑλλάδι Συνεργαζομένων Γυναικείων Σωματείων διὰ τὴν ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλύτεραν διάδοσιν καὶ ἐπιτυχίαν τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς Ἡμέρας τῆς Μητέρας εἶναι κατὰ πάντα ἀξία ἐπαίνου. Τὸ κορυφαῖον ἀκριβῶς τῶν εὐγενῶν ἐπιδιώξεων τοῦ ἡγιῶς «φεμινισμοῦ» εἶναι ἡ δημιουργία χριστιανῶν γυναικῶν, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐκδραποῦν ἐαυτὰς πρὸς χάριν τῶν ἄλλων, εἴτε ὡς παντὸς εἶδος κοινωνικαὶ λειτουργοί, εἴτε πρὸ πάντων ὡς μητέρες.

Ἡ ὕγιής αὕτη φεμινιστικὴ ἐκδήλωσις εἶναι ἀναμφιβόλως σύμφωνος πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις τόσον πολὺν τιμᾶ τὸν ἱερὸν θεσμόν τῆς μητρὸς. Ἡδὲ ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ θεῖᾳ λειτουργίᾳ, κατὰ τὴν ὥραν τῶν εἰρηκῶν, ἡ Ἐκκλησία ἠῤῥαχτο καὶ «ὕπερ τῶν ἐν συζυγίαις καὶ τεκνογονίαις». Καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν τοῦ καθαγιασμοῦ τῶν τιμίων δώρων ὁ ἱερὸς ἐδέετο ὄχι μόνον «ὕπερ τῶν ἐν παρθενίᾳ», ἀλλὰ καὶ «ὕπερ τῶν ἐν σεμνοῖς γάμοις καὶ τεκνογονίαις». Ἡῤῥαχτο διὰ τὰς μητέρας ἡ ἀρχαία Ἐκκλησία, διότι αὗται ἐτροφοδοτοῦν διαρκῶς τὸ σῶμα αὐτῆς μὲ νέον αἷμα, ὄχι μόνον σωματικόν, ἀλλὰ καὶ πνευματικόν. Αἱ ψυχαὶ τῶν τέκνων τῶν ὁμοιάζον πρὸς αὐτοὺς ἀμφορείς, τοὺς ὁποίους αὗται ἐγέμιζον μὲ τὰ βεῖθρα, τὰ ὁποῖα ἐπήγαζον ἐκ τῆς ἰδικῆς τῶν χριστιανικῆς καρδίας ἦσαν ὄγκοι ἀκατέργαστου μαρμάρου, τοὺς ὁποίους αὗται ἐσμύλευον εἰς ὁμοιώματα τοῦ Θεοῦ καὶ πνευματικὰ καλλιτεχνήματα.

Ὅθεν καὶ σήμερον ἡ πρὸς ἐξύψωσιν τοῦ θεοῦ τῆς μητρὸς προσπάθεια θὰ ἔχη ὠραιότατα ἀποτελέσματα, ἐὰν εὐρίσκειται ὑπὸ τὰς ἐδολογίας τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ ἐὰν καταστήσῃ συνειδητὸν εἰς τὰς μητέρας, ὅτι δεόν νὰ ἐκτρέφουν τὰ τέκνα τῶν «ἐν παιδείᾳ καὶ νοηθείᾳ Κυρίου» (Ἐφεσ. ζ', 5).

Ἀνακαινιστικὴ πορεία.

Πολλάκις ἔχει τονισθῆ ἀπὸ τῆς στήλης ταύτης, ὅτι ἀνοδικὴ εἶναι ἡ πορεία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Παρὰ τὰς ἀνονομένας ἐναν-

τίον αὐτῆς μεμφιμοιρίας πολλῶν, αἰτινες κατὰ καιροὺς κατηγοροῦν ταύτην, αὕτη ὅλως ἀθορύβως συνεχίζει τὸ ἀνακαινιστικὸν καὶ δημιουργικὸν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἔργον τῆς.

Ἄριστον δεῖγμα τῆς ἀνακαινιστικῆς αὐτῆς πορείας εἶναι ἐν νέον πνευματικὸν φυτόριον, ὡπερ ἐδημιουργήθη ἐσχάτως ἐν Κατερίνῃ διὰ τῆς ἀκαταπονήτου καὶ πεφωτισμένης δραστηριότητος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κίτρους κ. Βαρνάβα. Οὕτως ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου ἐν Κατερίνῃ ἐτέθη εἰς λειτουργίαν ὁ ἤδη περατωθεὶς πρῶτος ὄροφος τοῦ ἀναγειρομένου τριωρόφου «Ἐκκλησιαστικοῦ Πνευματικοῦ Κέντρον». Εἰς τὸν ἐν λόγῳ ὄροφον συνεκεντρώθη ἡ πνευματικὴ ἐργασία, ἡ ἀποβλέπουσα εἰς τοὺς νέους, χάριν τῶν ὁποίων ἀνεπτύχθησαν ἀγαθωστήριον καὶ χῶροι συγκεντρώσεων καὶ παιγνιδίων πρὸς ψυχαγωγίαν αὐτῶν, ὑπὸ τῇ στοργικῇ ἐποπτείᾳ τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ ὄλον Ἰδρύμα τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἱεροῦ Φωτίου, ἀνοικοδομηθέντος καὶ ἐγκαινιασθέντος προσορητημένου τῷ Ἰδρύματι φερωνόμου Ναϊδρίου, ὡπερ ἴσως εἶναι ὁ μόνος εἰς τὴν Χριστιανωσύνην Ναὸς τοῦ ἱεροῦ Φωτίου.

Ὡς εἶναι φανερόν, τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος «Ἐκκλησιαστικὸν Πνευματικὸν Κέντρον» δὲν ἀποτελεῖ μόνον ἄριστον προμαχώμα, ἐν τῇ κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς Ὁρθοδοξίας ἀγωνιζομένῃ Ἱερᾷ Μητροπόλει Κίτρους, ἀλλὰ καὶ ἄξιον μιμήσεως πρότυπον Ἑνοριακοῦ καὶ Μητροπολιτικοῦ Κέντρον Νεότητος, ἀνταποκρινόμενον εἰς τὰ αἰτήματα τῆς συγχρόνου θεωρίας τοῦ ὀρθοδόξου μορφωτικοῦ ἔργου. Διὰ τοῦτο ἡ «Ἐκκλησία», ἐξαιρούσα καθηκόντως τὸ νέον τοῦτο ἐπίτευγμα τοῦ ἁγίου Κίτρους, εὐχεταὶ ὀλοφύχως, ὅπως ταχέως ἀνεγερθῶσι παρόμοια ἐκκλησιαστικὰ πνευματικὰ κέντρα παρ' ἀπάσαις ταῖς Ἱεραῖς Μητροπόλεσι τῆς πατρίδος ἡμῶν, αἰτινες στεροῦνται ἀκόμῃ τοιούτων.

Ὁρθότατον σημεῖωμα.

Ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀποφάσεως περὶ ἰδρύσεως ἐν Θεσσαλονίκῃ Ἰνστιτούτου Ἀφρικανοασιατικῶν Μελετῶν, περὶ τῆς ὁποίας ἐγράψαμεν τὰ δέοντα εἰς τὸ προηγουμένον φύλλον τῆς «Ἐκκλησίας» καὶ ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐξάρσεως τῆς σημασίας τοῦ γεγονότος τούτου ὑπ' αὐτῶν τῶν «Τάϊμς», ὀρθότατα σημεῖώνει ἡ «Καθημερινή» τὰ ἐξῆς ἀξιοσημεῖωτα: «Πρόκειται περὶ τολμηρᾶς, ἀλλὰ καὶ λίαν ἀξιεπαίνου ἀποφάσεως, πὸν πρέπει νὰ τύχη τῆς ἀμερίστον ὑποστηρίξεως καὶ τῆς Πολιτείας καὶ παντὸς πολίτου. Ἡ νεωτέρα Ἑλλὰς ἐπωφελήθη πολὺ καὶ μεγάλως ἐπωφελεῖται ἀπὸ τὸ κῶρος τῆς Ὁρθοδοξίας. Καθῆκον λοιπὸν, ἔχομεν ν' ἀνταποδώσωμεν ὅ, τι ὀφείλομεν... Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἔχει καὶ συνειδησὶν τῆς γενικωτέρας ἀποστολῆς τῆς καὶ καιροῦ εἶναι καὶ αὕτη καὶ τὰ πνευματικὰ ἰδρύματα τῆς χώρας νὰ κάμουν πᾶν τὸ δυνατόν πρὸς ἐκπλήρωσιν αὐτῆς τῆς ἀποστολῆς».

Νομίζομεν, ὅτι ἐὰν ἡ συναίσθησις τοῦ ἔναντι τῆς Ἐκκλησίας χρέους τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους ἦτο τόσο ζωνεῖ ἐν τῇ ψυχῇ πάντων τῶν ἀρμόδιων,

ἀσφαλῶς ἢ παρ' ἡμῶν πολιτιστικῇ καὶ ἠθικοκοινωνικῇ κατάστασις θὰ ἦτο πολὺ καλυτέρα τῆς σημερινῆς. Ὡς ἔχομεν ἐπανειλημμένως διακηρύξει, πᾶσα ἐνέργεια ἡμῶν, ἣτις ἀποβλέπει πρὸς ἀνύψωσιν τῆς καθ' ὅλον πνευματικῆς στάθμης τοῦ Ἔθνους μας, πρέπει νὰ διαποτίζηται ὑπὸ τῆς πεπειθῆσεως, ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι ὁ σπουδαιότατος Ἔθνοποιὸς παράγων.

Ἐλπιδοφόροι ἐκδηλώσεις.

Ὁφείλονται πράγματι συγχαρητήρια εἰς τοὺς καταρτίσαντας τὸ πρόγραμμα τῆς εἰς τὴν προβολὴν τῶν φοιτητῶν ἀποβλεπούσης καὶ ἀπὸ τῆς χθὲς ἀρξαμένης «Φοιτητικῆς Ἑβδομάδος», ἣτις καὶ κατὰ τὸ τρέχον λίαν ἀξιεπαίνως ὀργανώθη ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Ἰδιαίτατα ὀφείλομεν νὰ ἐξάρωμεν τὸ γεγονός, ὅτι αἱ κατὰ τὴν Ἑβδομάδα ταύτην ἐκδηλώσεις τῶν φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης δὲν περιορίζονται εἰς τὸν ψυχαγωγικὸν ἢ καλλιτεχνικὸν ἢ ἀθλητικὸν τομέα, ἀλλ' ἐπεκτείνονται καὶ εἰς ἀξιοσημεῖωτα πνευματικὰ καὶ κοινωνικὰ πλαίσια. Σημαντικὴ πρὸ πάντων εἶναι ἡ πνευματικὴ παρουσία τῶν φοιτητῶν τόσο κατὰ τὴν ἑναρξιν τῆς Ἑβδομάδος διὰ Δοξολογίας, τελεσεθείσης ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Θεσσαλονίκης, ὅσον διὰ τῆς πνευματικῆς καὶ ὕλικῆς προσφορᾶς αὐτῶν πρὸς διαφόρους τάξεις τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Ἄξια ἰδιαίτερας μείας ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἶναι αἱ ὑπὸ τῶν φοιτητῶν ἐπισκέψεις εἰς τοὺς ἐν νοσοκομείοις καὶ φυλακαῖς ἢ ἄλλοις ἰδρύμασι εὐρισκομένους, ἢ ὑπ' ἐκείνων πρὸς αὐτοὺς προσφορὰ δώρων, ἢ ὑπὸ φοιτητῶν διοργανώσεις διαλέξεων πρὸς διαφώτισιν ἐπὶ πολλῶν θεμάτων τῶν κατοίκων τῶν μακεδονικῶν πόλεων καὶ χωρίων, ἢ ὑπὸ τῶν φοιτητῶν παροχὴ αἵματος ἐν τοῖς κέντροις αἰμοδοσίας Θεσσαλονίκης κ.λ.π.

Ὡς εἶναι φανερόν, πᾶσαι αἱ ἐκδηλώσεις αὗται ἀποδεικνύουν, ὅτι εἰς τὰς τάξεις τῶν νέων τῆς πατρίδος μας ὑπάρχουν οὐ μόνον ἀνησυχητικὰ συμπτώματα ἠθικῆς κρίσεως καὶ σήψεως, ἀλλὰ καὶ λίαν ἐλπιδοφόροι φωτεινὰ ἐκδηλώσεις, αἰτινες προμηνύουν ἐν καλύτερον Ἀθρον.

Περὶ μίαν συζήτησιν.

Ἡ ὑπὸ γνωστοῦ ἠθοποιοῦ ἀνάγνωσις τῶν ἱερῶν κειμένων κατὰ τὴν Μεγάλῃν Ἑβδομάδα ἐν τινι ναῷ τῆς Ἐλευσίνος ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς εὐρείαν δημοσιογραφικὴν συζήτησιν καὶ εἰς ποικίλα σχόλια τοῦ τύπου.

Ἄλλ' ὡς ὀρθῶς ἐτονίσθη ὑπὸ τοῦ διακεκριμένου χρονογράφου κ. Παλαιολόγου, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἐκλεκτοῦ ἤθους τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἠθοποιοῦ, «δὲν σηκῶνουν ἐπιπολαιότητες τὰ ἐκκλησιαστικὰ θέματα. Δὲν σηκῶνουν ἰδίως ἰδιωτικὰς πρωτοβουλίας». Βεβαίως ἢ ἀνάγνωσις τῶν ἱερῶν κειμένων πρέπει νὰ εἶναι καλλιτεχνικὴ καὶ πλέον ζωντανή. Ἄλλ' αὐτὸ δὲν εἶναι θέμα ὑποκειμενισμοῦ, ὁ ὁποῖος «καλεῖ στὸ ἀναλόγιον τὸν ἠθοποιὸ τῆς προτιμῆσεώς του. Ἡ Ἐκκλησία

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἱερά Σύνοδος

Ἀποστολική Διακονία. Ἐν τῇ Ἀποστολικῇ Διακονίᾳ, παρουσία τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Μελόης κ. Αἰμιλιανοῦ, ἐκπροσώπου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου παρὰ τῶ ἐν Γενεύῃ Παγκοσμίῳ Συμβουλίῳ τῶν Ἐκκλησιῶν, συνεκροτήθη σύσκεψις, εἰς ἣν μετέσχον ὁ Γεν. Δ/ντῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας Καθηγητῆς κ. Ἀνδρέας Φυτράκης, οἱ παρὰ τῇ Ἀποστολικῇ Διευθυνταί, ἐκπρόσωποι τῶν Ὁρθοσκυτικῶν Ὁργανώσεων καὶ ἕτεροι Θεολόγοι Κληρικοί.

Κατὰ τὴν ἐν λόγω σύσκεψιν καὶ μετ' εἰσήγησιν τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Μελόης συνεζητήθη τὸ πρόβλημα τῆς ὑπὸ τῆς μητρὸς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας πνευματικῆς ἐνισχύσεως τόσον πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως αὐτῶν ὅσον καὶ κατὰ τὴν παραμονὴν αὐτῶν ἐν τῇ ξένῃ τῶν ἐξ Ἑλλάδος μεταναστῶν, οἵτινες, ὡς τυγχάνει τοῖς πᾶσιν γνωστόν, μακρὰν τῆς ἑλληνορθόδοξου μας παραδόσεως δισβιούτες, πλείστους ὅσους διατρέχουν ἠθικοὺς καὶ πνευματικοὺς κινδύνους.

— Ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ ὑπὸ τὸν γενικὸν τίτλον «Ἡ Εὐτυχισμένη Οἰκογένεια» ἐξετυπώθη ἡ κατωτέρω σειρά φυλλαδίων, ἐν οἷς ἐξετάζονται, ἀπὸ τῆς Χριστιανικῆς σκοπιᾶς, βασικά τινα προβλήματα τῆς συγχρόνου οἰκογενείας:

1. «Ἡ σημασία τοῦ γάμου». 2. «Γιὰ ἓνα γάμο εὐτυχισμένο». 3. «Ἡ Μητέρα». 4. «Ἡ Γυναίκα στὴ βιοπάλη». 5. «Ἡ ψυχολογία τοῦ σπιτί».

Ἐκαστον ἐκ τῶν φυλλαδίων τούτων τιμᾶται ἀντὶ μιᾶς δραχμῆς.

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεόδωρος, κατὰ τὸ διαρρεῦσαν 15ῆμερον ἔσχε κατ' ἐπανάληθιν συνεργασίαν μετὰ τῶν παρ' αὐτῶ Θεοφ. Βοηθῶν Ἐπισκόπων καὶ τῶν Διευθυντῶν διαφόρων

σὰν σύνολο θὰ πάρη ἀποφάσεις. Πρωτοβουλίες τέτοιαι μορφῆς στὸ θρησκευτικὸ χῶρο, ὅταν δὲν φέρουν τὴν σφραγίδα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος, ὑπάρχει κίνδυνος νὰ δημιουργήσουν παρεξηγήσεις καὶ σκάνδαλα». Ἐπειτα διὰ τῆς ὅλης ὑποκειμενικῆς ἐκλογῆς τῶν ἠθοποιῶν—ἀναγνωστῶν «ποιοὺς θὰ ἐμποδίσῃ νὰ προσέλθουν στὸν χορὸ τῶν ἀναγνωστῶν ἠθοποιοὶ πὸ τὴ νύχτα διατρέπον σὲ νόμιμα ἐπιθεωρήσεων καὶ στὸν ἑσπερινὸ τῆς ἐπομένης θὰ διαβάζουν τὸν Ἀπόστολο;».

Ἐπειτα δὲν πρέπει νὰ λησμονῆται, ὅτι τὸ καλλιτεχνικὸν στοιχεῖον ἐν τῇ θεῖᾳ λατρείᾳ δὲν εἶναι αὐτοσκοπός, ἀλλὰ μέσον πρὸς πραγματοποίησιν τῶν ἱερῶν σκοπῶν τῆς λατρείας.

Τέλος οἱ ἰσχυριζόμενοι, ὅτι καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ ὑπῆρχον εἰδικοί «ἀναγνώσται», οἵτινες καλλιτεχνικῶς ἀνεγίνωσκον τὰ ἱερά κείμενα, λησμονοῦν, ὅτι οἱ ἀναγνώσται ἦσαν πρόσωπα, ἀνήκοντα εἰς τὸν κατώτερον κλῆρον, χειροθετούμενα δι' εἰδικῆς ἐδχῆς τοῦ ἐπισκόπου, ὅστις ἤδικοτο νὰ δοθῇ εἰς αὐτὰ «πνεῦμα ἄγιον» καὶ «πνεῦμα προφητικόν». Ὁ ἀναγνώστης πρέπει «μετὰ πάσης σοφίας καὶ συνέσεως τῶν θείων λόγιων τὴν μελέτην καὶ ἀνάγνωσιν ποιῆσθαι», ζῶν «ἐν ἀμέμπτῳ πολιτείᾳ».

Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπηρεσιῶν. Ὡσαύτως προήδρευσε συνεδριῶν τῶν Διοικητικῶν Συμβουλίων τοῦ Ο.Δ.Ε.Π., τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., καὶ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Ἐδέχθη ὡσαύτως εἰς ἀκρόασιν ἱερεῖς καὶ Ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια διαφόρων Ἱ. Ναῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. Συνειργάσθη ὡσαύτως μετὰ διαφόρων κρατικῶν παραγόντων ἐπὶ διαφόρων θεμάτων ἐνδιαφερόντων τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν.

— Τῇ 17ῃ Ἀπριλίου ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Θεόδωρος μετέβη εἰς Καλαμάταν, ὅπου τὴν ἐπομένην προέστη τῆς Νεκρωσίμου Ἀκολουθίας κατὰ τὴν κηδεῖαν τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Μεσσηνίας κυροῦ Χρυσόστομου.

— Τῇ 19ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐδέχθη τὸν Καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Λεωνίδα Φιλιππίδην, ὅστις παρουσίασε τῶ Μακαριωτάτῳ ὁμάδα ἐξ εἰκοσι Γερμανῶν φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Μαρβούργου.

— Τῇ 22ῃ Ἀπριλίου ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος προέστη ἐν τῶ Ἱ. Ναφ τῆς Μητροπόλεως τῆς Νεκρωσίμου Ἀκολουθίας κατὰ τὴν κηδεῖαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κορυτσᾶς κυροῦ Εὐλογίου Κουρίλα.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς ἡμέρας παρέστη ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας εἰς διάλεξιν δοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Παν. Τρεμπέλα.

— Τῇ 26ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς παρέστη εἰς συμβούλιον τοῦ Βασιλικοῦ Ἰδρύματος.

— Τῇ 28ῃ Ἀπριλίου προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Δ. Συμβουλίου τῆς Σιβιτανιδείου Ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς.

— Τῇ 29ῃ τοῦ μηνός, ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐδέχθη τὸν πρ. Ὑπουργὸν κ. Μαυροκορδάτον.

*

— Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Θαυμακοῦ κ. Χρυσόστομος κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα Ἀπριλίου ἐν Κυριακαῖς καὶ ἑορταῖς ἐχοροστάτησεν καὶ ἐλειτούργησε καὶ ὠμίλησεν εἰς ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Πειραιῶς.

— Τῇ 2, κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Νυμφίου ἐχοροστάτησε καὶ ὠμίλησεν εἰς Ὅσιαν Ξένην Πειραιῶς.

Κακὴ παράδοσις.

Λίαν εὐστόχως ἐσημειώθη ἐν τῶ «Ταχυδρόμῳ», ὅτι ἀρμόδια τις ἀρχὴ πρέπει νὰ ἀναλάβῃ τὴν πρωτοβουλίαν καὶ νὰ ὑποδείξῃ εἰς τὰ ἑλληνικὰ ἔντυπα, ὅτι πᾶν ἄλλο ἢ ἐκδήλωσιν εὐλαβείας, μαρτυρεῖ αὐτὴ ἢ εἰκονογραφίαις ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν κατὰ τὴν Μεγάλῃ Ἑβδομάδᾳ καὶ τὰς μεγάλας ἑορτάς. «Κακοβαμμένες καὶ κακοτυπωμένες ἀναταραστάσεις τοῦ θεῖου δράματος. Ὁ Ναζωραῖος κρεμασμένος στὰ περιπτερά, ὁ Ἰησοῦς χαρτὶ περιτυλίγματος. Τί σημασία ἔχει ἂν διάσημοι εἶναι οἱ ζωγράφοι, πὸν ὑπογράφουν τοὺς πίνακες; Σφηνωμένοι ἀνάμεσα στὶς στήλες τῶν ἐφημερίδων χάνουν τὴν τύχη τους, δὲν ὑποβάλλουν, δὲν φέρουν πλησιέστερα πρὸς τὴν θρησκείαν. Κακὴ παράδοσις, κληροδοτημένη ἀπὸ ἄλλους καιροῦς, πὸν δὲν στέκεται στὸ σημερινὸ κλίμα».

Τὰ αὐτὰ ἰσχύουν, ὡς θὰ ἠδύνατό τις νὰ προσθέσῃ, περὶ τῶν ἐπικαίρων δημοσιευμάτων τῶν ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν κατὰ τὰς μεγάλας ἑορτάς. Ὑπάρχει ἐν αὐτοῖς ἐορταστικὸς διάκοσμος μόνον ἐξωτερικός, ἐν ᾧ πολλάκις τὸ κύριον περιεχόμενον τῶν ποικίλων σχετικῶν διηγημάτων, χρονογραφημάτων κ.τ.τ. πᾶν ἄλλο ἢ γνησίαν χριστιανικὴν ἐορταστικὴν ἀτμόσφαιραν δημιουργεῖ.

— Τῆ 3, κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Νυμφίου ἐχοροστάτησε καὶ ὠμίλησεν εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Εὐθυμίου Εὐγενείας Πειραιῶς.

— Τῆ 4 κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Νυμφίου, ἐχοροστάτησε καὶ ὠμίλησεν εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου Νικαίας.

— Τῆ Μ. Τετάρτῃ, τῆ πρωΐα, ἐτέλεσε τὴν θείαν Λειτουργίαν τῶν Προηγιασμένων εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης Πειραιῶς, κατὰ δὲ τὴν ἑσπερινὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Ὁρθροῦ ἐχοροστάτησε καὶ ὠμίλησε εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων Νικαίας.

— Τῆ πρωΐα τῆς Μ. Πέμπτης ἐλειτούργησεν εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τῶν Ἁγίων Θεοδώρων τοῦ Ἀ' Νεκροταφείου Ἀθηνῶν, τὸ δὲ ἑσπέρας, κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τῶν Παθῶν τοῦ Κυρίου, ἐχοροστάτησεν εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Βασιλείου Πειραιῶς.

— Τῆ Μ. Παρασκευῆ (7 Ἀπριλίου), κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τῶν Μ. Ὁρῶν καὶ τοῦ Ἑσπερινοῦ, ἐχοροστάτησε καὶ ὠμίλησεν εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης Πειραιῶς, τὸ δὲ ἑσπέρας, κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Ἐπιταφίου, ἐχοροστάτησε εἰς τὸν ἐν Πειραιεῖ ἱερὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Σπυριδωνοῦ καὶ προέστη ἐν συνεχείᾳ τῆς περιφορᾶς τοῦ ἱεροῦ Ἐπιταφίου.

— Τῆ πρωΐα τοῦ Μ. Σαββάτου ἐλειτούργησεν εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τοῦ Προφήτου Ἠλίου Καστέλλας Πειραιῶς.

— Τῆ Κυριακῆ τοῦ Πάσχα ἐλειτούργησεν εἰς τὸν ἐν Πειραιεῖ ἱερὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Σπυριδωνοῦ, καὶ τῆ 11 πρωΐνῃ ἐχοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τῆς Ἀγάπης εἰς τὸν αὐτὸν ἱερὸν ναὸν, ὅτε καὶ ἀνεγνώσθη τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον εἰς διαφόρους γλώσσας, κατὰ τὸ εἰωθὸς.

— Τῆ Δευτέρᾳ τοῦ Πάσχα ἐχοροστάτησεν, ἐλειτούργησε καὶ ὠμίλησεν εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων Καραβά—Πειραιῶς.

— Τῆ 13 ἐχοροστάτησε καὶ ὠμίλησεν κατὰ τὸν ἑσπερινὸν εἰς τὸν ἐν Καμινίσι Πειραιῶς ἱερὸν ναὸν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς τοῦ Ἐκκλησ. Ὁρφανοτροφείου θηλέων Πειραιῶς «Ἁγιος Σπυριδων».

— Τῆ 14 ἐχοροστάτησεν, ἐλειτούργησεν καὶ ὠμίλησεν εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Χατζηκυριακείου Πειραιῶς.

— Τῆ 15 μετέβη εἰς Καλαμάταν, παρέμεινεν ἐν αὐταῖς μέχρι καὶ τῆς 18 τοῦ μηνὸς ἐπὶ τῆ ἀσθενείᾳ, τῆς πρὸς Κύριον ἐκδημῆσας καὶ τῆ κηδεύσει τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Μεσσηνίας κυροῦ Χρυσοστόμου.

— Τῆ 23 ἐχοροστάτησεν, ἐλειτούργησε καὶ ὠμίλησεν εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Περάματος, καὶ προέστη ἐν συνεχείᾳ τῆς Λιτανείσεως τῆς ἱερᾶς Εἰκόνος.

— Τῆ 26 προήδρευσε συνεδριάσεων τῶν Διοικητικῶν Συμβουλίων τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὁρφανοτροφείου Πειραιῶς «Ἁγιος Σπυριδων» καὶ τοῦ Φιλανθρωπικοῦ Σπυρακείου Ἰδρύματος.

Ἐν συνεχείᾳ προῦλόγησε τὴν διάλεξιν τοῦ κ. Γεωργίου Φουσσᾶ με θέμα «Ἡ πνευματικὴ προσφορὰ τῆς Εὐβοίας», τὴν διοργανωθεῖσαν εἰς τὸ Δημοτικὸν θέατρον Πειραιῶς ὑπὸ τῆς Φιλολογικῆς Στέγης Πειραιῶς.

*

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Κερνίτσης κ. Χρυσόστομος κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα Ἀπρίλιον ἐχοροστάτησε κατὰ τὰς ἀκολουθίας τοῦ Νυμφίου καὶ ὠμίλησε εἰς διαφόρους ναοὺς τῶν Ἀθηνῶν, ἐλειτούργησε δὲ καὶ ὠμίλησε κατὰ Κυριακάς καὶ ἑορτάς.

— Τῆ Ἁγία καὶ Μεγάλη Παρασκευῆ ἐχοροστάτησε κατὰ τὴν πρωΐνῃν ἀκολουθίαν καὶ ὠμίλησεν εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν Ἁγίου Παντελεήμονος Ἀχαρνῶν.

— Τῆ 10ῃ Ἀπριλίου προέστη ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ Ἁγίου Ἐλευθερίου Πατησίων τῆς νεκρωσίμου ἀκολουθίας τοῦ πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος ἡμερινοῦ τοῦ ὡς ἄνω ναοῦ Ἀναστασίου Δαμήλου.

— Τῆ 12ῃ Ἀπριλίου προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου.

— Τῆ 18ῃ Ἀπριλίου προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

— Τῆ 20ῃ Ἀπριλίου παρέστη ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Μακαριωτάτου εἰς τὴν ἐν τῷ «Παρνασσῶ» διάλεξιν τοῦ κ. Δημ. Φαροῦ, Συμβούλου τῆς Ἐπικρατείας.

— Τῆ 23ῃ Ἀπριλίου παρέστη ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Μακαριωτάτου εἰς τὰ ἐγκαίνια τοῦ κέντρου τῆς Χριστιανικῆς Ἐνώσεως Ἐργαζομένης Νεολαίας.

*

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀχαΐας κ. Παντελεήμων τῆ 27ῃ Μαρτίου ἐξέπροσώπησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον εἰς τὴν ἐν τῷ Ξενοδοχείῳ Βασιλεὺς Γεώργιος γενομένην δεξίωσιν πρὸς τιμὴν τῶν ὁμογενῶν Α.Χ.Ε.Π.Α.Ν.Σ.

— Τῆ 28ῃ Μαρτίου ἐξέπροσώπησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον εἰς τὴν τελετὴν τῆς ὑπὸ τῆς Α. Μεγαλειότητος τῆς Βασιλίσσης γενομένης ἀπονουμῆς τῶν διπλωμάτων εἰς τὰς περατώσασας τὰς σπουδὰς των, ἐπισκεπτρίας ἀδελφᾶς νοσοκόμου.

Τῆ 27ῃ τοῦ ἰδίου μηνὸς ἐξέπροσώπησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον εἰς δεξίωσιν δοθεῖσαν ἐν τῷ Ξενοδοχείῳ Βασιλεὺς Γεώργιος ὑπὸ τῶν ὁμογενῶν Α.Χ.Ε.Π.Α.Ν.Σ.

— Τῆ 31ῃ Μαρτίου ἐξέπροσώπησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον εἰς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τῆς Ἐταιρείας Προστασίας Ἀνηλίκων.

— Τῆ ἰδίᾳ ἡμέρᾳ ἐξέπροσώπησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον εἰς Δεῖπνον δοθὲν ἐν τῷ Ξενοδοχείῳ Μ. Βρετανίας ὑπὸ τῶν ὁμογενῶν Α.Χ.Ε.Π.Α.Ν.Σ πρὸς τιμὴν τοῦ πρωθυπουργοῦ κ. Κ. Καραμανλῆ.

— Κατὰ μῆνα Ἀπρίλιον ἐλειτούργησε καὶ ἐκήρυξε τὸν θεῖον Λόγον εἰς διαφόρους ἱ. Ναοὺς τῆς ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

— Τῆ 2ᾳ Ἀπριλίου ἐν τῷ ἱ. Ναῷ Κοιμήσεως Θεοτόκου Χρυσοπηλαιωτίσσης ἐχειροτόνησε ἐντολῆ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπου εἰς πρεσβύτερον τὸν ἱεροδιάκονον κ. Παντελ. Παπακωνσταντίνου.

— Τῆ 4ῃ τοῦ ἰδίου μηνὸς ἐξέπροσώπησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον εἰς δεξίωσιν δοθεῖσαν παρὰ τῆς Οὐγγρικῆς Πρεσβείας.

— Τῆ 5ῃ Ἀπριλίου προήδρευσε Συνεδρίας τῆς Ἐφορείας τοῦ Ἐκκλησ. Ὁρφανοτροφείου Βουλιαγμένης.

— Τῆ 10ῃ Ἀπριλίου προέστη τῆς κηδείας τοῦ ἱερέως Γεωργίου Νέζης καὶ ἐξεφώνησεν τὸν ἐπικήδειον λόγον.

— Τῆ 17ῃ τοῦ ἰδίου μηνὸς ἐν τῇ Αἰθούσῃ τοῦ Παρνασσοῦ παρουσίᾳ τοῦ ὑπουργοῦ κ. Στρατοῦ ἀνεγνώσε τὸ μήνυμα τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου ἐπὶ τῷ ἑορτασμῷ τῆς Παγκοσμίου ἡμέρας ὑγείας.

— Τῆ 19ῃ Ἀπριλίου προήδρευσε τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἐκκλησ. Ὁρφανοτροφείου Βουλιαγμένης.

— Τῆ 20ῃ τοῦ ἰδίου μηνὸς ἐξέπροσώπησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον εἰς δεξίωσιν γενομένην ἐν τῷ Ἰσραηλινῇ Πρεσβείᾳ ἐπὶ τῇ ἐπετειῷ τῆς Ἀνεξαρτησίας τοῦ κράτους τοῦ Ἰσραήλ.

— Τῆ 25ῃ Ἀπριλίου ἐξέπροσώπησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον κατὰ τὴν κατάθεσιν τῶν στεφάνων ὑπὸ ἐκπροσώπων τῆς Βρετανικῆς Κοινοπολιτείας ἐν τῷ κενοταφίῳ τοῦ Πεδίου τοῦ Ἄρεως.

Ἱερὰ Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

Κατόπιν προσκλήσεως τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, τῆ 26ῃ καὶ 27ῃ Ἀπριλίου 1961 ἐν τῷ Ἀριστοτελείῳ Πανεπιστημίῳ Θεσσαλονίκης, παρουσίᾳ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονος καὶ τῶν Καθηγητῶν αὐτῆς, ὠμίλησε πρὸς τοὺς φοιτητὰς τῆς Θεολογίας ὁ διεθνῶς γνωστὸς Καθηγητὴς τῆς «Εὐαγγελικῆς Θεολογικῆς Σχολῆς» τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Αἰδελβέργης κ. Edmund Schlunk. Ἡ ὁμιλία, γενομένη εἰς τὴν γερμανικὴν τῆ συνοδείᾳ ἑλληνικῆς μεταφράσεως, ἀνέπτυξε τὸ θέμα: «Ἡ περὶ οἰκουμενικῆς συνόδου ἀντίληψις τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς Ῥωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.»

Ἐξ ὀρθοδόξου ἐπόψεως, λίαν ἐνδιαφέρον ἦτο τὸ τμήμα τῆς ὁμιλίας, ὅπερ ἀνεφέρετο εἰς τὰς μεταξὺ τῶν ἀρχαίων ἐκκλησιαστικῶν συνόδων καὶ τῶν γενικῶν συνελεύσεων τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν ὑπαρχούσας θεμελιωδεστάτας διαφορὰς. Μεταξὺ τῶν ἄλλων ὁ διαπρεπὴς ξένος ὁμιλητὴς εἶπε τὰ ἑξῆς: «α) Κατὰ τὰ συνέδρια τοῦ Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου δὲν ὑπάρχει κοινωτὴ (communio) πάντων τῶν ἐκεῖ συναθροισμένων ἐν τῷ Δεῖπνῳ τοῦ Κυρίου. Ἐὰν π.χ. κατὰ τὸ τέλος τῆς Ὁρθοδόξου λειτουργίας διανέμεται καὶ εἰς τοὺς μὴ ὀρθοδόξους παρισταμένους ἀντιδωρον, ὡς ἐν ὧραιον

δείγμα αδελφικής αγάπης τούτο δὲν ἀποτελεῖ τὴν κοινωνίαν τοῦ μυστηριακοῦ Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄλλὰ καὶ ἄλλα Ἐκκλησίαι δὲν δύνανται ἀκόμη ἢ δύνανται μόνον περιορισμένως νὰ ἐπιτρέψουν εἰς χριστιανούς μὴ ἀνήκοντας εἰς αὐτὰς τὴν προσέλευσιν εἰς τὴν Θ. Εὐχαριστίαν. β) Ἡδὴ ἐν τῇ ἑλλείψει τῆς κοινωνίας ἐν τῷ μυστηρίῳ τῆς Θείας Εὐχαριστίας γίνεται φανερόν, ὅτι τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν δὲν ἀποτελεῖ ἐκκλησιαστικὴν κοινωνίαν ἐν καινοδιαθηκικῇ ἐνοσίᾳ. Διότι ἡ Ἐκκλησία ἐποικοδομεῖται ὡς τὸ σῶμα Χριστοῦ διὰ τῆς κοινῆς μεταλήψεως τοῦ μυστηριακοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ. Κατὰ τὰ συνέδρια τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου προσεύχονται, συσκέπτονται καὶ ἀποφασίζουν Ἐκκλησίαι κεχωρισμέναι ἀπ' ἀλλήλων, αἵτινες ἐν μέρει οὐτε ὡς Ἐκκλησίας ἐν ἀληθείᾳ ἐνοσίᾳ ἀναγνωρίζουν ἀλλήλας. Τούτο σημαίνει, ὅτι αὐταὶ ἐν μέρει οὐτε τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἀξιώματα ἀμοιβαίως ἀναγνωρίζουν... γ) Εἰς τὰς γενικὰς συνελεύσεις συναντῶνται διάφοροι ἐκκλησιαστικοὶ παραδόσεις. Μάλιστα μερικά ἐξ αὐτῶν περιέχουν ἐν ἐκδηλῶν Ἀνάθεμα ἐναντίον ἀποφάσεων ἄλλων ἐκεῖ ἐπίσης ἐκπροσωπούμενων παραδόσεων... δ) Ἡ αὐθεντία τῶν ἀποφάσεων τῶν συνεδρίων τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν εἶναι σχετικῶς ἀδύνατος. Ἐκάστη Ἐκκλησία εἶναι ἐλευθέρη νὰ ἀποδεχθῇ ἢ νὰ μὴ ἀποδεχθῇ τὰς ἀποφάσεις.. Ἡ ἀδυναμία τῆς αὐθεντίας τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν προέρχεται ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι μέχρι τοῦδε δὲν ἔχει ὑπερνηκῆθῇ ἢ ἑλλειψίς ἐνόητος τῶν ἐν αὐτῷ συναθροισμένων Ἐκκλησιῶν. Εἰς τοῦτο ἀντιστοιχεῖ, ὅτι ἡ ἀπόρριψις τῶν ἀποφάσεων μιᾶς οἰκουμενικῆς γενικῆς συνελεύσεως ὑπὸ τινος Ἐκκλησίας—μέλους ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ σημαίνει ἐπίσης, ὅτι παύει αὐτὴ νὰ εἶναι μέλος τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν. Πολὺ περισσότερο εἶναι τὸ δικαίωμα μιᾶς τοιαύτης ἀποκρούσεως ῥητῶς ἐξηραλισμένου ὑπὸ τοῦ καταστατικοῦ τοῦ Συμβουλίου».

Ἱ. Μητρόπολις Παραμυθίας, Φιλιατρῶν καὶ Γηρομερίου

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν μεγάλων ἑορτῶν τοῦ Πάσχα ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Παραμυθίας, Φιλιατρῶν καὶ Γηρομερίου κ. Τίτος ἐπισκέφθη τὸ 628 Τάγμα Προκαλύψεως, ὁμοῦ δὲ μετὰ τοῦ Διοικητοῦ τοῦ Τάγματος Ταγ/χου Π. Παπαϊωάννου καὶ ἄλλων ἀξιωματικῶν ἐπισκέφθη τὰ συνοριακὰ φυλάκια Κάτω Ἄετοῦ, Μαυρομματίου, Σαγιαδῶς καὶ Πλαισίου, ὡς καὶ τὰ τεῦ Νεοχωρίου καὶ Καλαμᾶ, γενόμενος ἐνθουσιωδῶς δεκτὸς παρὰ τῶν στρατιωτῶν.

Ἀνὰ μίαν ἡμέραν διέθεσεν εἰς ἕκαστον τῶν συνοριακῶν φυλακίων ὁ Σεβασμιώτατος Παραμυθίας, ἀναπτέρωσας τὸ θρησκευτικὸν καὶ ἔθνικόν τῶν ἀνδρῶν φρόνημα διὰ τε τῆς παρουσίας αὐτοῦ, τῶν ὁμιλιῶν αὐτοῦ καὶ τῆς μετ' αὐτῶν ἀναστροφῆς. Πρὸς τοὺς στρατιώτας διένειμεν ὁ Σεβασμιώτατος ὠά, κυτία σιγαρέττων κ.λ.π., συνεγευμάτισε μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν εἰς ἕκαστον φυλάκιον, ἐπηκολούθησε δὲ ἐκτέλεσις πασχαλινῶν καὶ ἔθνικῶν ὕμνων ὡς καὶ λαϊκῶν χορῶν. Κατ' ἐπανάληψιν ἐπίσης ἐπισκέφθη τοὺς μέχρι τῆς ὀρθοθετικῆς γραμμῆς καὶ τῶν πυραμίδων ὀπλίτας.

Ἱερά Μητρόπολις Ἐδέσσης καὶ Πέλλης

Δημοσιεύομεν κατωτέρω, ὡς ἀπολύτως ἐνδιαφέρον, ἔγγραφο τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἐδέσσης καὶ Πέλλης κ. Διονυσίου πρὸς τὸ Γενικὸν Λογιστήριον, σχετικῶς πρὸς τὴν ἀξιουμένην ὑπὸ ἐνίων Δημοσίων ὑπολόγων ἀντίληψιν, ὅπως φορολογοῦνται διὰ ποσοστοῦ 25 % αἱ ὑποχρεωτικαὶ εἰσφοραὶ ὑπὸ τῶν ἐνοριτῶν ὑπὲρ τῆς ἀνεγέρσεως νέων ἱερῶν ναῶν, ὡς καὶ αἱ ἐκτακτοὶ τοιαῦται.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΕΔΕΣΣΗΣ ΚΑΙ ΠΕΛΛΗΣ

Ἱ.Αριθ. 460 Ἐν Ἐδέσσει τῇ 28ῃ Μαρτίου 1961

Πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν
Γενικῶν Λογιστηρίων
Διευθύνσιν Β' — Τμήμα Β'.

Εἰς Ἀθήνας

Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν ὑμῖν τὰ ἀκόλουθα:
Ἁφ' ἧς κατεστάθημεν Μητροπολίτης ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητρο-

πόλει Ἐδέσσης καὶ Πέλλης περιελάβομεν μεταξὺ τῶν πρωταρχικῶν μελημάτων ἡμῶν καὶ τὴν ἀνόρθωσιν τῶν οἰκονομικῶν τῶν ἱερῶν Ναῶν. Εἴχομεν δὲ τὴν γνώμην, ὅτι ἡ ἀνόρθωσις αὕτη θὰ ἐπραγματοποιήτο διὰ τῆς αὐστηρῆς ἐφαρμογῆς πάντων τῶν εἰς τὴν δαχείρισιν τῶν ἐσόδων τούτων ἀναφερομένων διατάξεων τοῦ Νόμου. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἐξ ἄλλου θὰ κατωχυροῦτο καὶ τὸ πνευματικὸν συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας, ἀποφευγομένου τοῦ σκανδαλισμοῦ τῶν Χριστιανῶν. Εἴχομεν διαπιστώσει ὅτι εἰς τοὺς περισσότερους τῶν ἱερῶν Ναῶν μέρος μόνον τῶν πραγματοποιουμένων ἐσόδων εἰσῆγετο εἰς τὸ ταμεῖον αὐτῶν, ἐνῶ τὸ ὑπόλοιπον κατεσπαταλεῖτο, εἰς πολλὰς δὲ περιπτώσεις ἰδιοποιεῖτο τοῦτο καὶ ἐκ μέρους τῶν διαχειριζομένων τῶν Ἐκκλησιαστικῶν χρήμα.

Τὸ κυριώτερον διὰ τῆς ἐφαρμοσθείσης αὐστηρότητος περὶ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν κειμένων Νόμων ἦτο, ὅτι ἐνεπεδόθη παρὰ τοῖς Χριστιανοῖς ἡ ἀντίληψις, ὅτι καὶ ἡ τελευταία δεκάρα «θὰ πάη διὰ τὴν Ἐκκλησίαν». Καὶ αἱ συνέπειαι δὲν ἤργησαν νὰ ἀναφανοῦν. Οἱ Χριστιανοὶ βέβαιοι πλέον ὄντες, ὅτι ὁ ὀβολὸς τῶν θὰ διατεθῇ ἐξ ὀλοκλήρου διὰ τὸν πρὸς ὄν προσεφερέτο ἱερὸν σκοπὸν ἔδιδον. Καὶ οὕτω ἐδημιουργήθη μία κατὰ πάντα θεάρεστος ἀμίλλα μεταξὺ τῶν ἐνοριῶν περὶ τὴν ἀνεγερσιν, τὴν ἀποπεράτωσιν καὶ τὸν καλλωπισμὸν ἀκόμη τῶν ἱερῶν Ναῶν. Καρποὶ δὲ τῆς τοιαύτης προσπάθειας ἡμῶν εἶναι ἡ πραγματοποιηθεῖσα ἀνεγερσις δεκάδων περικαλλῶν ἱερῶν Ναῶν, εἰς δόξαν τοῦ Ὑψίστου καὶ διὰ τὸ μεγαλεῖον τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος, ἧτις διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἐν τῇ ἐμπεριστατῶ ταύτῃ περιφερείᾳ ἀπέκτησεν ἀληθεῖς προμαχῶνας.

Μικρὸν παράδειγμα τῆς πραγματικῆς ἀνορθώσεως τῶν οἰκονομικῶν τῶν ἱερῶν Ναῶν εἶναι ὁ ἱερὸς Ναὸς τῶν Ἁγίων Ἀρχαγγέλων Ἐπισκοπῆς. Εἰς τὸν ἱερὸν τοῦτον Ναὸν ἡ ἀπόκρυψις τῶν ἐσόδων ἔχεν φθάσει μέχρι τοιούτου σημείου, ὥστε ταῦτα νὰ ἀνέρχωνται μόνον εἰς τὸ ποσοῦν τῶν 4.000 δραχμῶν, χωρὶς νὰ καταλίπωσιν εἰς τὸ τέλος τῆς οἰκονομικῆς χρήσεως οὐδὲν σχεδὸν ὑπόλοιπον. Ἡ αὐστηρὰ ὁμως ἐφαρμογὴ τῶν Νόμων ἔχεν ὡς συνέπειαν τὰ ἐσοδα τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ τούτου, ὡς τοῦτο προκύπτει ἐκ τοῦ τελευταίου ἀπολογισμοῦ, νὰ ἀνέλθωσιν ἀπὸ 4.000 εἰς 15.000, καταλείποντα ὑπόλοιπον ἐκ δραχμῶν 5.000. Διὰ τὴν πραγμάτωσιν βεβαίως τοῦ ἀνωτέρω σκοποῦ ἠναγκάστημεν νὰ παραπέμψωμεν ἐνίους τῶν ὑπευθύνων εἰς τὸν Εἰσαγγελεῖα.

Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἐκτός τοῦ ὅτι ἠνορθώσαμεν τὰ οἰκονομικὰ τῶν ἱερῶν Ναῶν ἠξήσαμεν σημαντικῶς καὶ τὰ ἐκ τοῦ ποσοστοῦ 25% ἐσοδα τοῦ Δημοσίου.

Δυστυχῶς ὁμως τὸ Δημόσιον ἀναγνωρίζει μόνον ὑποχρεώσεις εἰς βᾶρος τῶν ἱερῶν Ναῶν καὶ οὐχὶ δικαιοῦματα, καταπατομένης οὕτω πάσης φορολογικῆς δικαιοσύνης. Καὶ ἰδοὺ διατί:

Ὁ Ἐπιθεωρητῆς Δημοσίων ὑπολόγων 7ης Οἰκονομικῆς περιφερείας Θεσ/νίκης κ. Κωνσταντῖνος Ἀγγελακόπουλος, προφανῶς ἐξ ὑπερβάλλοντος ζήλου, ἔχει τὴν ἀπαίτησιν νὰ καταβάλωσιν οἱ ἱεροὶ Ναοὶ ποσοστὸν ἐξ 25% ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου καὶ ἐπὶ τῶν 1) ἐπιβληθειῶν ὑποχρεωτικῶν εἰσφορῶν εἰς βᾶρος τῶν ἐνοριτῶν ὑπὲρ τῆς ἀνεγέρσεως νέων ἱερῶν Ναῶν βάσει τοῦ ἀρθροῦ 29 τοῦ Νόμου 2200/1940 καὶ 2) ἐπὶ τῶν προσφερθειῶν κατὰ καιροῦς ἐκτάκτων εἰσφορῶν ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν, διὰ τὸν ἴδιον σκοπὸν τοῦτέστιν τῆς ἀνεγέρσεως ἢ τῆς ἀποπεράτωσεως νέων ἱερῶν Ναῶν.

Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὴν φορολογίαν τῆς ὑποχρεωτικῆς εἰσφορᾶς τοῦ ἀρθροῦ 29 τοῦ Νόμου 2200/1940 τὸ ὑμέτερον Ὑπουργεῖον ἐγνωμάτευσεν ὅτι ἐξαιρεῖται τῆς ἐξ 25% φορολογίας ὡς τοῦτο ἐγνωρίσεν ἡμεῖν.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν ἐκτακτὴν εἰσφορὰν νομιζομεν ὅτι καὶ αὕτη δὲν ὑπάγεται εἰς τὴν ἐξ 25% φορολογίαν καὶ μετὰ ἀκόμη τὴν δημοσίευσιν τοῦ νόμου 3559/56. Διότι ναὶ μὲν ὁ τελευταῖος οὗτος Νόμος ἐπεξέτεινε τὴν φορολογίαν τοῦ Δημοσίου καὶ ἐπὶ ἄλλων ἐσόδων τῶν ἱερῶν Ναῶν, ἄτινα μέχρι τῆς δημοσίευσως αὐτοῦ δὲν ἐφορολογοῦντο, ὡς π.χ. τὰ ἐνίκια ἀκινήτου περιουσίας, πλὴν, προκειμένου περὶ εἰσφορῶν, δίστειλεν ταύτας καὶ ὑπήγαγεν εἰς τὴν φορολογίαν μόνον τὴν τακτικὴν εἰσφορὰν. Τοῦτο βεβαίως συνάδει ἀπολύτως πρὸς τὴν πρόθεσιν τοῦ νομοθέτου νὰ ὑπογάγῃ εἰς τὴν φορολογίαν τὸ σύνολον σχεδὸν τῶν ἐσόδων τῶν ἱερῶν Ναῶν, τῶν προερχομένων ἐκ τῆς Λειτουργίας αὐτῶν, δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον ἐξήρσεν τόσον τὰ ἐκ τῆς

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

'Ιερά 'Αρχιεπισκοπή 'Αθηνών

'Εχοντες υπ' όψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 47 ἔδ. 2 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ 'Ιερῶν Ναῶν καὶ 'Εφημερίων» ὡς ἐτροποιοήθη καὶ διὰ μεταγενεστέρων νομοθετικῶν διαταγμάτων, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων διὰ τὴν πληρῶσιν τῶν ἐν τοῖς 'Ιεροῖς Ναοῖς 1) 'Αγίου Κωνσταντίνου Ὁμοιοίας, 2) 'Αγίου Κωνσταντίνου 'Ηλιοπύργου, 3) 'Αγίας Μαρίας 'Ανθουπόλεως Περιστερίου καὶ 4) 'Αγίου Παντελεήμονος 'Αχαρνῶν ὑπαρχουσῶν κενῶν θέσεων ἐνὸς τακτικοῦ 'Εφημερίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα τῆς

ἐκποίησεως ἔσοδα, ὅσον καὶ τὰς γιγνομένας διὰ συμβολαιογραφικοῦ ἐγγράφου δωρεὰς ὡς καὶ τὰς διὰ διατάξεως τελευταίας βουλήσεως τοιαύτας, διότι τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔσοδα δὲν προέρχονται ἐκ τῆς λειτουργίας τῶν 'Ιερῶν Ναῶν καὶ προορίζονται διὰ τῆν ἀνέγερσιν ἢ τὸν καλλωπισμὸν αὐτῶν. 'Αλλὰ τὸν ἴδιον χαρακτήρα ἔχουσι, τούτῳ δὲν προερχονται ἐκ τῆς λειτουργίας τῶν 'Ιερῶν Ναῶν καὶ τὰ ἔσοδα ἐξ ὑποχρεωτικῆς εἰσφορᾶς ἢ ἐκτάκτου εἰσφορᾶς διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἢ ἀποπεράτωσιν 'Ιερῶν Ναῶν. Διὰ νὰ ἀναφερθῶμεν δὲ εἰς τὸ παράδειγμα τοῦ 'Ιεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Μικροῦ Μοναστηρίου, εἰς τὸν ὁποῖον κατελόγισεν ὁ ὡς ἄνω κ. 'Επιθεωρητὴς τὴν καταβολὴν ποσοῦ δραχμῶν 14.479.50, ἢ δωθεῖσα ὑποχρεωτικὴ καὶ ἐκτακτὸς εἰσφορὰ δὲν ἐχορηγήθη διὰ τὸν ὑπόλογον καὶ λειτουργοῦντα 'Ιερὸν Ναὸν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ἀλλὰ διὰ τὸν νέον ἀνεγειρόμενον τοιοῦτον τοῦ 'Αγίου Δημητρίου. Διὰ τὸν λόγον δὲ αὐτὸν ἀκριβῶς εἶναι κατὰ πάντα ἄδικος ὁ γενόμενος καταλογισμὸς.

Κατὰ συνέπειαν ἡ ὀρθὴ καὶ δικαία ἐρμηνεία τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ Νόμου 3559/56 εἶναι, ὅτι πρέπει νὰ ἐξαιρεθῶσιν τῆς φορολογίας αἱ χορηγούμεναι ὑποχρεωτικαὶ καὶ ἐκτακτοὶ εἰσφοραὶ, ἐφ' ὅσον δὲν περιλαμβάνονται εἰς τὰ ἔσοδα λειτουργίας 'Ιερῶν Ναῶν.

'Επειτα τὸ 'Ελληνικὸν Δημόσιον οὐδόλως ζημιούται τῆς εἰσπράξεως τῆς ὑποχρεωτικῆς καὶ ἐκτάκτου εἰσφορᾶς, διότι τὰ συμφέροντα τούτου εἶναι πλήρως διησφαλισμένα. Ὡς προανεφέραμεν τὰ ἔσοδα τοῦ Δημοσίου ἠϋξήθησαν διὰ τῆς ἀνθρώσεως τῶν οικονομικῶν τῶν 'Ιερῶν Ναῶν, αἱ δὲ ὑποχρεωτικαὶ καὶ ἐκτακτοὶ εἰσφοραὶ οὕτως ἢ ἄλλως δὲν θὰ εἰσπράττοντο ἂν δὲν ἀνεγείροντο νέοι 'Ιεροὶ Ναοί.

Σεβόμεθα ἀπολύτως τὰ δικαιώματα τοῦ Δημοσίου, καίτοι τοῦτο μέχρι σήμερον οὐδὲ δραχμὴν προσέφερεν διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τῶν 'Εθνικῶν τούτων Πραμαχῶνων, ἔχουμεν ὁμῶς ἀντιστοίχως καὶ ἡμεῖς τὴν ἀπαίτησιν ἀπὸ τὸ Δημόσιον νὰ σέβεται τὰ δικαιώματα τῶν 'Ιερῶν Ναῶν, διότι οὗτοι δὲν ἔχουσιν μόνον ὑποχρεώσεις, ἀλλὰ καὶ δικαιώματα.

'Εχομεν τὴν κατὰ πάντα δικαιολογημένην ἀπαίτησιν, διότι ἐκτελοῦμεν πλήρως τὰς πρὸς τὸ Δημόσιον ὑποχρεώσεις ἡμῶν, νὰ ἀπονεμηθῇ εἰς τοὺς 'Ιερούς Ναοὺς φορολογικὴ δικαιοσύνη. 'Αν δὲν μᾶς ἀπονεμηθῇ τοιαύτη τότε θὰ προσφύγωμεν εἰς τὴν τακτικὴν δικαιοσύνην, ἥτις οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν μὲ τὴν σκοπιμότητα.

'Εχομεν ἤδη διατάξει τὰ 'Εκκλησιαστικὰ Συμβούλια νὰ ἀρνηθῶσιν τὴν καταβολὴν φορολογίας ἐπὶ τῆς καταβληθείσης ὑποχρεωτικῆς καὶ ἐκτάκτου εἰσφορᾶς διὰ τὴν ἀνέγερσιν καὶ τὴν ἀποπεράτωσιν 'Ιερῶν Ναῶν, ἐφ' ὅσον δὲ κοινοποιήθη αὐτοῖς πρόσκλησις τοῦ Δημοσίου Ταμείου διὰ τὴν καταβολὴν τοιαύτης φορολογίας, νὰ ἀνακόψωσιν αὐτὴν ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου Εἰρηνοδικείου κατὰ τὸ ἄρθρον 235 τῆς Πολ. Δικονομίας, διότι σὺν τοῖς ἄλλοις, ἂν ὁ Νομοθέτης εἴχε τὴν πρόθεσιν νὰ περιλάβῃ εἰς τὴν φορολογίαν τὰς παντὸς εἶδους εἰσφορὰς καὶ ἐκεῖνας ἀκόμη αἵτινες δὲν προσφέρονται διὰ τὴν λειτουργίαν τῶν 'Ιερῶν Ναῶν, δὲν θὰ καθώριζεν εἰδικῶς «τακτικῆς εἰσφορᾶς», οὐδὲ θὰ διέστειλεν τὴν ἔννοιαν αὐτῆς.

Διάπυρος Εὐχέτης πρὸς Κύριον

† Ὁ 'Εδέσσης καὶ Πέλλης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

ἀμέσου κατωτέρας κατηγορίας, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης διακηρύξεως ἐν τῇ «'Εκκλησίᾳ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα πιστοποιητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

'Εν 'Αθήναις τῇ 20ῃ 'Απριλίου 1962.

† Ὁ 'Αθηνῶν Θεόκλητος.

'Ιερά Μητρόπολις Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης

'Εχοντες υπ' όψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 46 καὶ 47 παραγράφου 1 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ 'Ιερῶν Ναῶν καὶ 'Εφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα ὅπως καταλάβωσι τὰς ὀργανικὰς θέσεις τῶν 'Ενοριῶν 1) 'Ασημίου-Χανίων-Ταράνης, 2) 'Αγ. Ταξιάρχῶν-'Ελους, 3) Δάφνης Φάριδος, 4) Καστάνιας-Μελιτινῆς, 5) Κοκκινόρραχης-Σπάρτης, 6) Σουσιάνων-Σπάρτης καὶ 7) Γούναρι-Σπάρτης, ἵνα ὑποβάλλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ δελτίον «'Εκκλησία», τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ.

'Εν Σπάρτῃ τῇ 4ῃ 'Απριλίου 1961.

† Ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης Κυπριανός.

'Ιερά Μητρόπολις Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων

'Εχοντες υπ' όψει τὸ ἄρθρον 46 τοῦ 'Αν. Νόμου 2200/40 «Περὶ 'Ιερῶν Ναῶν καὶ 'Εφημερίων» προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν χηρεύουσαν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Μεγάλου Εὐΐδριου, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα μας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ αὐτοῦ Νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικὰ ἐγγράφα τῶν προσόντων αὐτῶν, προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου διὰ τὴν ὡς ἄνω ἐνορίαν.

'Εν Καρδίτῃ τῇ 20ῃ 'Απριλίου 1961.

† Ὁ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Κύριλλος.

'Ιερά Μητρόπολις Τρίκκης καὶ Σταγῶν

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων 'Εφημερίων πρὸς πληρῶσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων: 1) τοῦ ἐν Τρικκάλαις 'Ιεροῦ Ναοῦ τῆς 'Αγίας Παρασκευῆς καὶ 2) τοῦ ἐν 'Αρδανίῳ 'Ιεροῦ Ναοῦ τοῦ 'Αγίου Νικολάου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 47 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ 'Ιερῶν Ναῶν καὶ 'Εφημερίων», ὡς τοῦτο ἐτροποιοήθη διὰ τῶν Α.Ν. 536/45 καὶ 450/45, ὀριζόμενα προσόντα, ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικὰ πιστοποιητικὰ.

'Εν Τρικκάλαις τῇ 22ῃ 'Απριλίου 1961.

† Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν Διονύσιος

« Ε Κ Κ Λ Η Σ Ι Α »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ 'Αθηνῶν ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

† Ὁ 'Ιωαννίνων ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

'Εόρτια Γράμματα.

Μακ. 'Αρχιεπισκόπου 'Αθηνῶν κ. Θεοκλήτου, 'Επικλήσεις εἰς τὸν Μητροπολιτὴν Μεσοσηναίαν κυρὸν Χρυσόστομον.

'Αρχιμ. Τίτου Κ. Κιραντζαλή, 'Η ἡθικὴ διδασκαλία τῶν μειζόνων προφητῶν.

Πρεσβυτέρου 'Εμμ. Βολουδάκη, Ψυχικὴ ὑγεία καὶ πνευματικὴ ζωὴ.

Παρατηρήσεων Στήλη.

'Εκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Προκηρύξεις ἐκλογῆς ἱερῶν.